Gmina Przygodzice

przewodnik

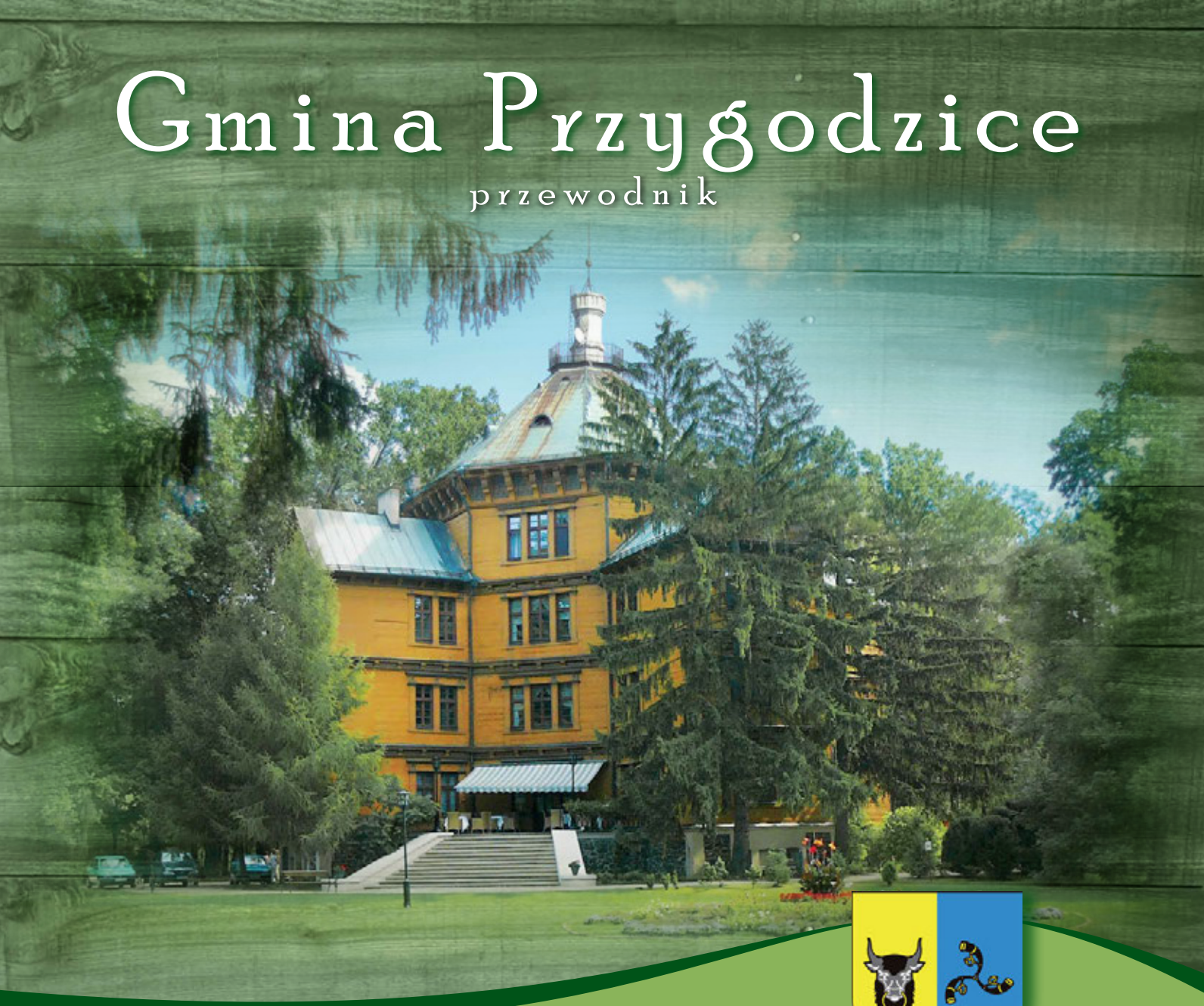

The commune of Przygodzice
La commune de Przygodzice
Gemeinde Przygodzice
Гміна Пшигодзіце

Gmina Przygodzice

Krzysztof Rasiak - Wójt Gminy
The Head of the Commune Administration Office
Le Maire de la Commune
Gemeindebürgermeister
Мер гміни

Szanowni Państwo

Piękne lasy, stawy, łąki i pola z bogatą fauną i florą to obraz Gminy Przygodzice. Życzliwi mieszkańcy i bogata oferta turystyczno-rekreacyjna oraz kulturalna stanowią znakomitą okazję do odkrywania tych miejsc. Istniejące i przygotowywane tereny inwestycyjne to potencjalne miejsce zainteresowania dla przedsiębiorców oraz chcących tutaj mieszkać. Wydany przewodnik pozwoli Państwu zapoznać się z ciekawą ofertą naszej gminy. Zapraszam do lektury i odwiedzania naszych przepięknych miejsc. Służymy naszą wiedzą i pomocą.

Dear Ladies and Gentlemen

Beautiful forests, ponds, and fields with rich fauna and flora create the image of the Przygodzice Commune. Friendly inhabitants and abundant offer of tourist, recreational, and cultural attractions contribute to an excellent opportunity for discovering the places. The existing and still in the process of preparation investment terrains are the potential places of interest for entrepreneurs and also those who would like to take up their residences here. The guidebook will help you to familiarize yourself with the interesting offer of our commune. We would like to encourage you to read our guidebook and to visit the attractive places of our commune. We are ready to provide you with all the necessary information and any assistance that you might need.

Madame, Monsieur

De belles forêts, des lacs, des prairies et des champs, une riche faune et flore: voilà la Commune de Przygodzice. Des habitants accueillants, de nombreuses attractions touristiques et culturelles incitent à la découvrir. Les espaces disponibles peuvent attirer tous ceux qui voudraient faire des affaires ou s'installer ici. Notre guide vous permettra de découvrir les attraits de notre commune. N'hésitez pas à venir voir par vous même, et en attendant: bonne lecture! Vous pourrez aussi compter sur nous pour vous guider.

Sehr geehrte Damen und Herren

Wunderschöne Wälder, Teiche, Wiesen und Felder mit reicher Fauna und Flora - das ist die Gemeinde Przygodzice. Liebenswürdige Bewohner, ein reiches Angebot für Tourismus und Erholung sowie Kultur sind eine hervorragende Gelegenheit, diese Orte zu decken. Die Investitionsgebiete, die bestehen und die in Vorbereitung sind, bieten Möglichkeiten für Unternehmer, die hier investieren wollen, und für Menschen, die sich hier niederlassen wollen. Der vorliegende Wegweiser zeigt Ihnen das interessante Angebot unserer Gemeinde. Lesen Sie den Wegweiser und besuchen Sie unsere wunderschöne Region. Gerne helfen wir Ihnen weiter.

Шановні пані та панове

Гарні ліси, луки та поля з багатою флорою і фауною – ось картина Гміни Пшигодзіце. Доброзичливі мешканці і багата пропозиція туристично-рекреаційна та культурна, то є прекрасна можливість відкриття цих місць. Існуючі та спеціально підготовленні інвестиційні ділянки представляють собою потенціальний інтерес для підприємств, а таких часних осіб, бажаючих жити тут. Даний путівник дозволить Вам ознайомитися з цікавою пропозицією нашої гміни. Ласкаво запрошуємо Вас відвідати наші прекрасні місця. Ми пропонуємо Вам наш досвід та допомогу.

Gmina Przygodzice
mapa

Stawy Przygodzickie
mapa

Legenda

- granica gminy Przygodzice
- granice powiatów; granice miast i gmin
- 25 drogi krajowe; numery dróg
- 448 drogi wojewódzkie; numery dróg
- drogi lokalne
- drogi gruntowe; drogi leśne, polne; ścieżki
- linie kolejowe; stacje
- granica Parku Krajobrazowego "Dolina Baryczy"
- granica obszarów Natura 2000
- granica Obszarów Chronionego Krajobrazu
- granica rezerwatu przyrody "Wydymacz"
- szlaki turystyczne piesze
- szlaki rowerowe; planowany szlak Doliny Baryczy
- szlak konny w Dolinie Baryczy
- stacje paliw: całodobowe; pozostałe
- parkingi; przystanki PKS; restauracje
- hotele; noclegi; agroturystyka; pola namiotowe
- UG Urząd Gminy Przygodzice; policja; straż pożarna
- poczty; placówki służby zdrowia
- kościoły; kościoły zabytkowe; kaplice
- pałac Radziwiłłów w Antoninie; izby muzealne
- inne zabytki architektury; ruiny
- zabudowa szachulcowa; grodziska
- wieże; bocianie gniazdo z kamerą
- kąpieliska; boiska sportowe
- obiekty jeździeckie; leśniczówki; łowiska
- miejsca odpoczynku; punkty widokowe
- pomniki przyrody; parki zabytkowe; aleje drzew
- zabudowa; tereny przemysłowe
- sady, ogródki działkowe
- cmentarze; lasy; parki

Charakterystyka

Urząd Gminy w Przygodzicach

Przygodzickie bociany

Przygodzice - zajazd „Górecznik"

Hubertowiny w Przygodziczkach

Gmina Przygodzice położona jest w południowej Wielkopolsce, w powiecie ostrowskim, zajmuje powierzchnię 163,56 km^2, na koniec 2010 roku zamieszkiwało ją 11.819 osób. To jeden z najpiękniejszych zakątków w dorzeczu Baryczy. To przede wszystkim urzekające krajobrazy, cenne zabytki architektury, miejsca pamięci narodowej i obiekty kultu religijnego. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 11 łącząca Górny Śląsk z Pomorzem i nr 25 - Dolny Śląsk z Pomorzem oraz linia kolejowa łącząca Śląsk z Wybrzeżem. Ponad 46% powierzchni, głównie w części południowej, zajmują lasy, 4% stawy hodowlane. Grunty orne i łąki znajdują się głównie w części północnej gminy. W skład gminy wchodzi 19 miejscowości, z których 14 jest wsiami sołeckimi. W każdej miejscowości znajdziemy coś godnego uwagi. Od XVI wieku większość miejscowości wchodziła w skład dóbr utworzonych przez Leszczyńskich, przejętych następnie przez Jana J. Przebendowskiego, a od 1755 do 1939 r. będących własnością wielkopolskiej linii książąt Radziwiłłów.

Bogactwo przyrody, występowanie wielu gatunków zwierząt i roślin spowodowało, że na terenie gminy utworzono rezerwat przyrody „Wydymacz", park krajobrazowy „Dolina Baryczy", obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska", Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Baryczy", Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja nad Baryczą" i liczne pomniki przyrody. Główną rzeką gminy jest Barycz, prawy dopływ Odry, zasilająca Stawy Przygodzickie. Jedną z wizytówek gminy Przygodzice są słynne na cały świat, dzięki internetowemu przekazowi, przygodzickie bociany (www.bociany.ec.pl), których gniazdo znajduje się w centrum Przygodzic, przy Urzędzie Gminy.

Centrum turystyczne gminy stanowi Antonin - popularna miejscowość wypoczynkowa („wielkopolski kurort"), gdzie znajduje się perła architektury neoklasycystycznej - „Pałac Myśliwski Książąt Radziwiłłów". Dwukrotnie przebywał tu Fryderyk Chopin. Dziś odbywają się koncerty muzyki chopinowskiej, w tym Międzynarodowy Festiwal w Antoninie „Chopin w barwach jesieni" - piąty w świecie, a drugi w Polsce festiwal chopinowski. Znajduje się tu także kaplica-mauzoleum Radziwiłłów. Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „Lido" to domki wczasowe i kąpielisko „Szperek". W sąsiednim Ludwikowie znajduje się Centrum Rekreacyjno-Sportowe. Pod Przygodzicami, przy drodze nr 11, działa Kompleks Gastronomiczno-Rekreacyjny „Górecznik". W Przygodziczkach – „Wiosce Przygody" – funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne, podobnie jest w Chynowej. Przez gminę przechodzą szlaki turystyki pieszej, rowerowej i konnej. Turystyczne walory gminy poznać można także ze strony www.przygodzice.pl.

Rezerwat Wydymacz

Pałac w Antoninie - rycina

Obszar Gminy Przygodzice jest ściśle związany geograficznie z doliną rzeki Baryczy i właśnie z tym położeniem należy wiązać najstarsze ślady osadnictwa. Na terenie gminy zostało potwierdzonych wiele stanowisk archeologicznych wskazujących na ciągłość osadnictwa od epoki neolitu, poprzez epokę brązu, czasy starożytne do średniowiecza. Zabagniona dolina Baryczy z ciągnącymi się wzdłuż niej lasami stanowiła w średniowieczu naturalną granicę między Śląskiem a Wielkopolską. Istotnym elementem świadczącym o rozwoju osadnictwa w średniowieczu na terenie gminy są zachowane historyczne układy przestrzenne wsi zakładanych głównie w XIV i XV wieku. Zachowane źródła pisane potwierdzają istnienie w 1403 r. Przygodzic, w 1407 Jankowa Przygodzkiego, w 1430 Chynowej, w 1460 Dębnicy, jednak rodowód tych wsi jest starszy. Nieco później powstał Czarnylas – w XVI w., jeszcze później Antonin i Ludwików – na początku XIX w. Szczególną rolę odegrali w tym rejonie w XV-XVII w. Gołuchowscy herbu Wieniawa i ich krewni Leszczyńscy, którzy skupili w swoich rękach większość miejscowości z terenu dzisiejszej gminy i miasto Ostrów (dzisiejszy Ostrów Wielkopolski). W 1699 r. Rafał Leszczyński, ojciec przyszłego króla, sprzedał dobra przygodzickie podskarbiemu wielkiemu koronnemu – Janowi Jerzemu Przebendowskiemu, którego córka Dorota Henryka wyszła za mąż za księcia Jana Mikołaja Radziwiłła. W rękach tego rodu majątek pozostawał do II wojny światowej. Michał Hieronim Radziwiłł usprawnił w dobrach administrację,

Herb Wieniawa Gołuchowkich i Leszczyńskich

Rafał z Gołuchowa

Herb własny Przebendowskich

Jan Jerzy Przebendowski

zagospodarowywał nieużytki, zorganizował nowoczesną gospodarkę stawową i leśną oraz przemysł browarniczo-gorzelany. Gospodarstwo rybne stało się największym w ówczesnej Rzeczypospolitej i przodującym w Europie. Podczas rozbiorów Rzeczypospolitej dobra przygodzickie znajdowały się w zaborze pruskim. Syn księcia Michała Hieronima - Antoni Henryk, namiestnik Wielkiego Księstwa Poznańskiego (1815-1831), założył Antonin i wybudował w nim pałac myśliwski (1822-1824), który w drugiej połowie XIX w. stał się rezydencją rodową. W 1840 r. dobra przygodzickie zostały podniesione do hrabstwa, a w 1873 r. otrzymały status ordynacji. W latach 40. XIX wieku w wyniku przeprowadzonego uwłaszczeniu mieszkańców wsi, stali się oni z użytkowników ich właścicielami - samodzielnymi gospodarzami. Od tej chwili mieszkańcy wsi stali się bardziej aktywni i „mobilni". Istotną inwestycją dla gminy stało się przeprowadzenie przez jej obszar w 1875 r. linii kolejowej z Kluczborka do Poznania.

Podczas nasilenia się germanizacji mieszkańcy gminy w różny sposób się jej przeciwstawiali, m.in. wspierali działalność księdza Walentego Śmigielskiego, który nielegalnie odprawiał polskie nabożeństwa.

Po zakończeniu I wojny światowej w powstaniu wielkopolskim wzięło udział około 70 mieszkańców z terenu gminy. Czterech z nich zmarło podczas walk z Niemcami lub wskutek odniesionych ran. Pierwszym poległym powstańcem był Jan Mertka z Przygodzic, śmiertelnie ranny pod Boczkowem, zmarł w południe 27 grudnia 1918 r. Mieszkańcy gminy wzięli także udział w powstaniach śląskich i masowo w wojnie polsko-bolszewickiej.

W okresie międzywojennym mieszkańcy wszystkich miejscowości byli bardzo aktywni, powstawały i rozwijały się stowarzyszenia, organizacje kombatanckie, jednostki straży pożarnej i inne.

W czasie II wojny światowej, podczas okupacji niemieckiej, społeczeństwo gminy zostało poddane wielu represjom: zamknięte zostały szkoły i kościoły, wysiedlano gospodarzy, którym zabierano gospodarstwa, szczególnie narażeni byli powstańcy wielkopolscy, księża i nauczyciele, z których wielu straciło życie.

Po II wojnie światowej znacznie wzrosła liczba mieszkańców poszczególnych wsi, intensywnie rozwijało się życie społeczne, kulturalne i, zwłaszcza w ostatnich latach, rozwinęła się infrastruktura techniczna.

Herb Trąby Radziwiłłów

Antoni Henryk Radziwiłł

Jan Mertka

Krajobraz i środowisko naturalne

Dąb z Wydymacza - pomnik przyrody

Sosny - pomniki przyrody

Według podziału fizycznogeograficznego obszar gminy należy do Niżu Polskiego. Rzeźba powierzchni gminy jest pochodzenia polodowcowego. Wpływ na nią wywarło zlodowacenie środkowopolskie (ok. 150 tys. lat temu). W wyniku spiętrzenia starszych warstw podłoża, przemieszanych z materiałem skalnym, powstała morena czołowa, w tym Wzgórza Ostrzeszowskie zbudowane z piasków, żwirów, głazów i glin. Rozciągają się one we wschodniej i południowo-wschodniej części gminy. W miejscu, gdzie lądolód wyrwał materiał skalny i spływały wody przy topnieniu lodowca, powstała Kotlina Milicka (Odolanowska) z pradoliną Baryczy. Tędy płynęły wody topniejącego po zlodowaceniu bałtyckim lodowca (18-20 tys. lat temu). Obejmuje ona większą część gminy. Północną i północno-zachodnią część gminy zajmuje Wysoczyzna Kaliska. Główną rzeką gminy jest wpadająca do Odry Barycz, biorąca tu swój początek, która wypływa z łąk na pd.-wschód od Przygodzic. Z rejonu miejscowości Bogufałów wody odprowadzane są do zlewiska Prosny. Mamy tu do czynienia ze zjawiskiem bifurkacji obszarowej - rozwidlenie się rzeki na dwa lub więcej ramion, które następnie płyną do dwóch różnych dorzeczy.

Lasy. Prawie całe lasy stanowią własność państwową i należą do nadleśnictw: Antonin, Krotoszyn i Taczanów. Głównym gatunkiem w lasach na terenie gminy jest sosna pospolita, ponadto występują: świerk, jodła, buk, olsza, brzoza, grab pospolity oraz dąb szypułkowy i bezszypułkowy.

Stawy Przygodzickie składają się z około 70 stawów rybnych o powierzchni ok. 730 ha, ciągnących się od Przygodzic do Antonina. Są to płytkie akweny o wielkości od poniżej 1 ha do 112 ha, które stanowią dwa duże kompleksy stawów: Przygodzice-Trzcieliny i Dębnica-Kocięba oraz mniejsze stawy śródleśne. Stawy zasilane są wodami Baryczy i mniejszych cieków wodnych. Hodowaną w nich rybą jest karp, ale występują także inne gatunki. Stawy są też miejscem lęgów

Stawy przygodzickie

licznych gatunków ptaków wodnych. Stwierdzono tu występowanie ponad 270 gatunków. Z tego 170 z nich to lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe, a 18 gatunków z tego obszaru zostało objętych „Polską czerwoną księgą zwierząt". W granicach stawów odnotowano też występowanie wielu gatunków owadów, płazów, gadów i ssaków. Wokół Stawów Przygodzickich przebiegają szlaki rowerowe, piesze i konny. Z wieży widokowej przy stawie Trzcielin Nowy można podziwiać część Stawów Przygodzickich.

Rośliny. Na terenie gminy występuje kilkaset gatunków roślin naczyniowych. Gatunki roślin, które obejmuje ochrona ścisła, to w lasach m.in.: długosz królewski, paprotka zwyczajna, widłak jałowcowaty, przylaszczka pospolita, rokitnik zwyczajny, wawrzynek wilczełyko, bagno zwyczajne; a na stawach: ramienica wieńcowa, salwinia pływająca, włosienicznik skąpopręcikowy, nadwodnik naprzeciwlistny i jezierza mniejsza. Występują też gatunki roślin objęte ochroną częściową, w lasach: bluszcz pospolity, kopytnik pospolity, kalina koralowa, porzeczka czarna, kruszyna pospolita i konwalia majowa; a na stawach grążel żółty i grzybienie białe.

Zwierzęta. Najliczniejsze i najmniejsze zwierzęta to bezkręgowce. Jest wśród nich wiele rzadkich i chronionych gatunków, np. chrząszcze: kozioróg dębosz i pachnica dębowa. Wśród rodzimych ryb występują m.in.: ukleja, lin, leszcz, krąp, jazgarz, płoć, karaś, karp, okoń, szczupak i sum. Płazy reprezentuje 13 gatunków, m.in.: żaby, traszki, ropuchy, rzekotka drzewna, kumak nizinny i grzebiuszka ziemna. Gady to m.in.: jaszczurki, padalec, zaskroniec i żmija zygzakowata.

Wawrzynek wilczełyko

Motyl paź królowej

Trzcielin Nowy

Padalec

Rzekotka drzewna

Zwinka

Z ptaków w budynkach m.in.: wróbel, jaskółki – dymówka i oknówka, szpak, jerzyk i kawka. Najbardziej widoczne są gniazda bocianów białych. Gniazdo na kominie przy Urzędzie Gminy w Przygodzicach można od 2006 roku. oglądać w Internecie: www.bociany.ec.pl, ma nawet swoje forum dyskusyjne: www.bocianyzprzygodzic.pun.pl. Typowymi ptakami pól są: skowronek, pliszka żółta, kuropatwa i przepiórka. W zadrzewieniach śródpolnych występują m.in.: trznadel, ortolan, dzierzby – gąsiorek i srokosz. W lasach gniazdują m.in. zięba, szpak, różne gatunki dzięciołów, sikor i pokrzewek; z ptaków szponiastych występują: myszołów, jastrząb, krogulec i orzeł bielik; sowy - uszatka i puszczyk. Bogaty jest świat ptaków stawów rybnych. Stawy są miejscem lęgów licznych gatunków ptaków wodnych, ściśle chronionych. Są wśród nich: 4 gatunki perkozów, bąk, łabędź niemy, gęś gęgawa, kilka gatunków kaczek, błotniak stawowy, łyska, kokoszka, wodnik, mewa śmieszka, rybitwa rzeczna i czarna, zimorodek i remiz. Jest to teren łowiecki orłów bielików, a na przelocie także rybołowów. To również ważne miejsce wypoczynku ptaków w czasie wędrówki jesiennej i wiosennej.

Drobne ssaki to różne gatunki myszy i norników oraz chronione: ryjówki aksamitna i malutka, rzęsorek rzeczek, zębiełek karliczek, wiewiórka, łasica i gronostaj. Występują też karczownik, piżmak, kuna leśna i domowa oraz tchórz. Od 2000 r. notowany jest bóbr. Z nietoperzy stwierdzono 13 gatunków (wszystkie chronione). W ostatnich latach gwałtownie zmalały populacje zajęcy i dzikich królików, za to zwiększyły się lisa oraz obcego i szkodliwego jenota. Z większych ssaków występują sarny, dziki, mniej liczne jelenie i wprowadzone sztucznie daniele. Nielicznie występują też wydry.

Ochrona przyrody

Rezerwat przyrody „Wydymacz” znajduje się w Antoninie w Leśnictwie Szperek, należącym do Nadleśnictwa Antonin. Jest to rezerwat florystyczno-krajobrazowy, który został utworzony w 1987 r. Obejmuje powierzchnię 45,93 ha, z czego 10,80 ha zajmuje staw hodowlany a pozostałe 35,13 ha las. Został utworzony w celu ochrony zespołu łęgu jesionowo-olszowego z gatunkami roślin chronionych, licznych drzew pomnikowych a także ptaków wodno-błotnych. Występują tu oprócz rodzimych drzew iglastych gatunki introdukowane, jak np. choina kanadyjska, gatunki drzew liściastych - olchy, dąb szypułkowy, grab zwyczajny i inne, a oprócz nich znajdują się tu także pojedyncze stanowiska bluszczu pospolitego oraz wawrzynka wilczełyko. Teren ten bywa okresowo zalewany przez wody z przepływających przez rezerwat strumieni.

Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy” to największy w Polsce park krajobrazowy utworzony w 1996 r. „*w celu zachowania wartości przyrodniczych, krajobrazowych i historyczno-kulturowych*”. Obejmuje tereny w woj. dolnośląskim (70.040 ha) i wielkopolskim (17.000 ha), z czego 4.000 ha w gminie Przygodzice. Jest to najciekawszy przyrodniczo obszar całej Południowej Wielkopolski. Stanowią go trzy główne środowiska: stawy rybne, podmokłe łąki i lasy.

Obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” został utworzony w 1995 r. „*w celu zapewnienia ochrony terenów posiadających walory przyrodnicze, krajobrazowe i wypoczynkowe*”. Obejmuje 69.400 ha w pow. ostrzeszowskim i ostrowskim, w tym prawie całą gminę Przygodzice.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja nad Baryczą” został wytyczony na podstawie Dyrektywy Siedliskowej UE z 1992 r. Obejmuje obszar łąk zalewowych, stawy, pola uprawne i tereny leśne. W większej części pokrywa się z obszarem parku

Bączek

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Baryczy” to jedna z najważniejszych ostoi w Polsce, kwalifikowana do tej rangi aż przez 14 gatunków ptaków (12 lęgowych i 2 przelotne), gniazduje tu też 15 innych gatunków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, obejmującego najbardziej zagrożone ptaki Europy. Na podstawie Dyrektywy Ptasiej Unii Europejskiej z 1979 r. Polska wyznaczyła tereny szczególnie cenne przyrodniczo, które zostały włączone do wspólnej ich sieci w Unii o nazwie „Natura 2000”. W jej skład wszedł Obszar Specjalnej Ochrony (OSO) „Dolina Baryczy” (pow. 55.481 ha) ustanowiony w 2004 r.

Remiz

Trzciniak

Pomniki przyrody

Według danych Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego z 2007 r. w gminie istnieje 41 pomników przyrody. Z reguły są nimi pojedyncze drzewa, czasami całe grupy dębów. Są to: 53 dęby szypułkowe, 5 sosen pospolitych i 1 jesion wyniosły. Pomnikiem jest też stanowisko paproci długosza królewskiego. Na terenie gminy znajduje się wiele drzew, zwłaszcza dębów, zasługujących swymi rozmiarami na uznanie za pomniki. Wyjątkową grupę drzew o pomnikowych rozmiarach stanowią Dęby Antonińskie, znajdujące się w Antoninie i sąsiednich lasach. Jest to drugie co do wielkości w Polsce skupisko starych dębów szypułkowych, ustępujące tylko Dębom Rogalińskim. Kondycji dębów zagraża kozioróg dębosz (jeden z największych europejskich chrząszczy; w Polsce narażony na wyginięcie, objęty ścisłą ochroną gatunkową), którego larwy żerują pod korą dębów.

Szlaki turystyczne

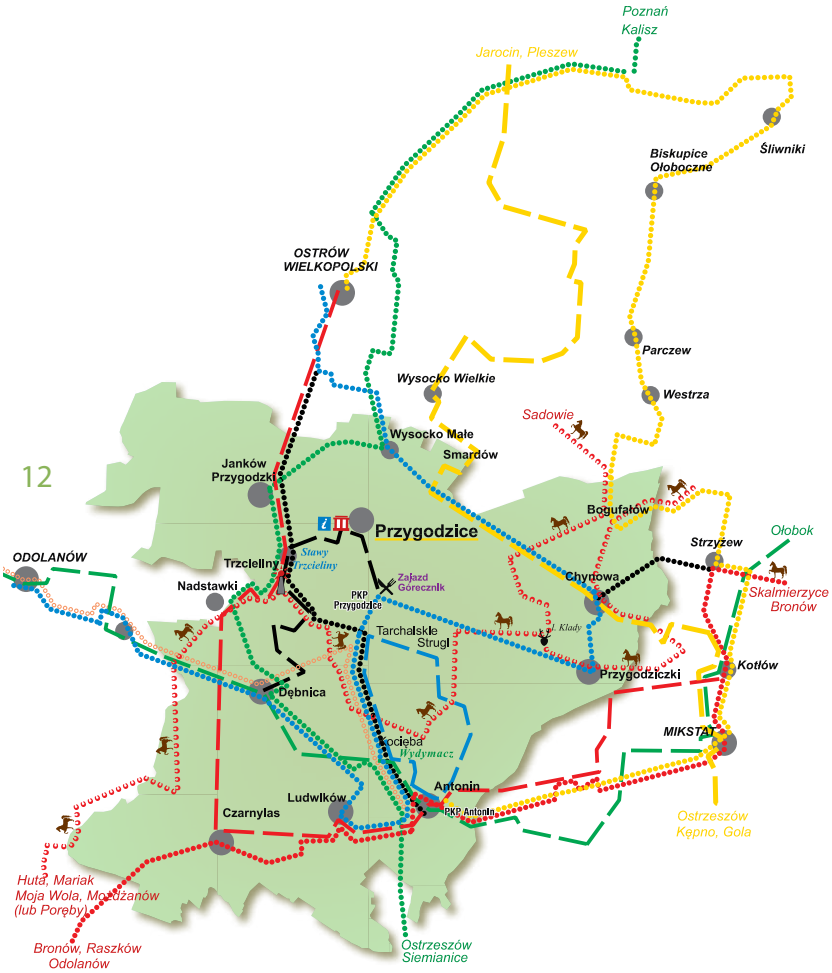

żółty (WK-193 y, 208,2 km): *Jarocin – Pleszew - Ostrów Wlkp. - Wysocko Wielkie* - Smardów - Chynowa - *Kotłów - Ostrzeszów - Kępno - Gola*. W gminie Przygodzice szlak rozpoczyna się w pobliżu cmentarza w Smardowie. Następnie biegnie przez atrakcyjne łąki do miejscowości Chynowa, skąd kieruje się do Strzyżewa.

Szlaki piesze

(poziomy pasek odpowiedniego koloru między dwoma paskami białymi)

czarny (WK-3668 s, 11,6 km):
Przygodzice PKP - Przygodzice - stawy Trzcieliny (kolejno: staw Trzcielin Mały, Wielki i Nowy) - Trzcieliny - Dębnica PKS. Przy szlaku znajduje się zajazd „Górecznik". W Przygodzicach w sąsiedztwie kilku obiektów znajduje się Chata Regionalna z izbami muzealnymi i punktem informacji, w Trzcielinach wieża widokowa.

czerwony (WK-3666 c, 34 km):
Ostrów Wlkp. PKP - Janków Przygodzki - Trzcieliny - Nadstawki - Czarnylas - Ludwików - Antonin - *Kotłów*

niebieski „Dębów Antonińskich" (WK-3675 n, 13,6 km):
Antonin PKP - łąki Goszczyn - Strugi - Tarchalskie - rezerwat „Wydymacz" - Antonin PKP

zielony (WK-3671 z, 40 km):
Ołobok - Kotłów - Antonin - rezerwat „Wydymacz" - Kocięba - Dębnica - *Huta - Odolanów PKP*

Szlaki rowerowe

(białe kwadraty z symbolem roweru i kolorowym paskiem lub strzałką)

czerwony - Dookoła Powiatu Ostrowskiego (POS-102 c, 201,3 km): *Bronów - Raszków - Odolanów* - Czarnylas - Ludwików - Antonin - *Mikstat - Ołobok - Skalmierzyce - Bronów*

niebieski (POS-219 n, 64,5 km):
Ostrów Wlkp. PKP - Wysocko Małe - Chynowa - Przygodziczki - rez. „Wydymacz" - Antonin - Ludwików - Dębnica - *Odolanów - Garki - Sośnie - Moja Wola*

żółty – im. Fryderyka Chopina (60 km):
Ostrów Wlkp. - Lewków - Kwiatków - Ociąż - Skalmierzyce - Nowe Skalmierzyce - Śliwniki - Biskupice Ołoboczne – Parczew - Kęszyce - Westrza - Bogufałów - *Strzyżew - Kotłów - Mikstat* - Antonin. Szlak nawiązuje do trasy przejazdu F. Chopina w drodze z Kalisza do Antonina.

czarny - Trasa Rowerowa Nadleśnictwa Antonin (ok. 20 km):
Ostrów Wlkp. Szkoła Podstawowa nr 6 - Janków Przygodzki - Trzcieliny - rezerwat „Wydymacz" - Antonin

zielony - Transwielkopolska Trasa Rowerowa odc. południowy (TTR-S, 280 km): *Poznań - Kalisz - Ostrów Wlkp.* - Wysocko Małe - Janków Przygodzki - Trzcieliny - Nadstawki - Dębnica - Kocięba - Antonin - *Ostrzeszów - Siemianice*

pomarańczowy - Rowerowy Szlak Doliny Baryczy, biegnący osiowo wzdłuż rzeki, na trasie *Wąsosz - Żmigród - Sułów - Postolin - Milicz - Odolanów* - Dębnica. Szlak i związana z nim infrastruktura powstaje z inicjatywy Fundacji Doliny Baryczy. Szlak łączy się z niebieskim Szlakiem Stawów Milickich o przebiegu na terenie gminy: *Grabówka - Sułów - Koruszka - Milicz - Ruda Milicka.*

Szlak konny

Szlak konny w Dolinie Baryczy *(pomarańczowe kółka):*
Sadowie lub Strzyżew (dwa dojazdy) - Leśniczówka Klady - Dębnica - Trzcieliny - *Huta - Mariak - Moja Wola - Możdżanów lub Poręby.*

Szlak rozpoczyna się w dwóch miejscach: w Sadowiu w gminie Ostrów Wielkopolski oraz w Strzyżewie w gminie Sieroszewice. Oba dojazdy łączą się przy Leśniczówce Klady koło Chynowej w gminie Przygodzice. Także jego koniec ma dwie alternatywne trasy z Mojej Woli: do Możdżanowa w gminie Sośnie lub do Poręb leżących tuż za granicą powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego, w powiecie milickim i województwie dolnośląskim. Szlak przebiega w powiecie ostrowskim przez ok. 100 kilometrów, kolejno przez gminy: Ostrów Wielkopolski, Sieroszewice, Przygodzice, Odolanów i Sośnie.

Kursywą zaznaczono miejscowości leżące poza gminą Przygodzice.

Kultura

Ośrodek Kultury i Sportu w Przygodzicach

Dożynki w Przygodziczkach

Ludwików – wyścig kolarski

Turniej Wsi

W gminie życie kulturalne przejawia się w wielu dziedzinach i realizowane jest przez różne podmioty. W Przygodzicach w Ośrodku Kultury i Sportu mieści się Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna Gminy Przygodzice im. Gustawa Bojanowskiego, siedziba Gminnego Zarządu OSP i Gminnego Zarządu LZS. W GOK działają: Zespół Pieśni i Tańca „Przygodzice", Kapela „Boćki", Zespół Śpiewaczy „Baryczanki", pracownia muzyczno-plastyczna, sekcja teatralna „Łzy Feniksa" i inne. GOK współpracuje ze szkołami, sołectwami, stowarzyszeniami z terenu gminy, jest organizatorem i współorganizatorem wielu imprez kulturalnych, okolicznościowych i rekreacyjno-sportowych. GOK wydaje „Głos Naszej Gminy".

Wizytówką gminy, znaną w kraju i poza jego granicami, jest ZPiT „Przygodzice", który corocznie występuje kilkadziesiąt razy w całym kraju i występował: w Austrii, Czechach, na Węgrzech, w Serbii i Czarnogórze, Chorwacji, Grecji, na Ukrainie i kilkakrotnie we Francji. W swoim repertuarze ma tańce ludowe z różnych regionów Polski, kultywuje też obrzędy ludowe, przede wszystkim z Wielkopolski. Zespół, który działa od 1998 roku, otrzymał wiele nagród i wyróżnień podczas przeglądów kulturalnych.

Biblioteka Publiczna Gminy Przygodzice im. Gustawa Bojanowskiego posiada na terenie gminy pięć filii. Poza gromadzeniem i opracowywaniem księgozbioru (około 16 000 woluminów), ich udostępnianiem, popularyzacją czytelnictwa, udzielaniem informacji organizuje także cykliczne spotkania z ludźmi kultury: literatami, podróżnikami, artystami, regionalistami i innymi.

Na terenie gminy w poszczególnych miejscowościach działają także stowarzyszenia o różnym charakterze. W 1993 roku powstało regionalistyczne Towarzystwo Miłośników Przygodzic, którego członkowie wydali wiele prac, m.in.: monografie, „Zeszyty Przygodzickie" i „Przygodzickie Wieści Gminne", w których popularyzują historię regionu, jego kulturę, jak również bogatą przyrodę Doliny Baryczy, ponadto swoje materiały publikują w wydawnictwach regionalnych i krajowych. Regionalny charakter ma także bardzo aktywne Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Ostrowsko-Ostrzeszowskiej „W Siodle".

W centrum Przygodzic znajduje się Chata Regionalna, w której istnieje ekspozycja muzealna ukazująca historię regionu, losy jego mieszkańców, dokumenty, zdjęcia, wydawnictwa i przedmioty związane z przeszłością, w tym znaleziska archeologiczne.

Na terenie gminy odbywają się imprezy, które na stałe wpisały się w jej krajobraz kulturalny. Nie sposób wymienić wszystkie. Najważniejsze to: Ogólnopolska Spartakiada Osób Niepełnosprawnych, Ogólnopolski Wyścig Kolarski, Przygodzickie „Oskary", Gminny Turniej Wsi, Hubertowiny, „Zrywanie kaczora", Przegląd Kulturalny Doliny Baryczy, Dni Karpia, dożynki, zapusty-podkoziołek, zawody strażackie, wędkarskie i turnieje sportowe. Sprzyjają temu aktywność mieszkańców, rozbudowywane szkoły, obiekty sportowe: „Orlik w Przygodzicach" i boiska wielofunkcyjne oddane do użytku w kilku miejscowościach w ostatnich latach.

Szczególnym wydarzeniem kulturalnym było spotkanie międzynarodowe Polaków, Francuzów, Niemców, Ukraińców i Węgrów w środku Europy poświęcone „Wspólnej historii – upadkowi Muru Berlińskiego" i prezentacji dorobku kulturalnego „5 Regionów Europy" w 2009 roku. Na część tych przedsięwzięć gmina Przygodzice pozyskuje środki zewnętrzne.

Dożynki w Przygodziczkach

Turniej Wsi

Zawody strażackie w Wysocku Małym

Oświata i wychowanie

Uczniowie z Wysocka Małego

Mistrzynie aerobiku z Jankowa Przygodzkiego

Z Harrym Potterem w Przygodzicach

Uczniowie z Dębnicy

Pierwsze szkoły na terenie gminy Przygodzice powstały w 1. połowie XIX wieku. Obecnie w gminie funkcjonują 4 placówki wychowania przedszkolnego, w Przygodzicach, Jankowie Przygodzkim, Dębnicy i Czarnymlesie. Są one bardzo mocno związane ze swoim środowiskiem, integrujących mieszkańców przy okazji różnych przedszkolnych wydarzeń. Gminna baza oświatowa w ostatnich latach została mocno rozbudowana i unowocześniona dzięki inwestycjom przeprowadzonym z budżetu gminy i pozyskanym środkom zewnętrznym. Sieć szkół podlegających samorządowi gminnemu składa się z 6 zespołów szkół, w skład których wchodzą szkoły podstawowe i gimnazja w Chynowej, Czarnymlesie, Dębnicy, Jankowie Przygodzkim, Przygodzicach i Wysocku Małym oraz Szkoły Podstawowej w Przygodziczkach. W Przygodzicach istnieje ponadto Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Centrum Kształcenia Ustawicznego powstały z dawnego Technikum Rolniczego a podlegający samorządowi powiatu ostrowskiego. Szkoła powstała w 1945 roku, należała do najstarszych szkół rolniczych w Wielkopolsce, ma w swoim dorobku wiele sukcesów, zwłaszcza sportowych w lekkiej atletyce i zapasach. Przy szkole istnieje internat.

Szkoły w ostatnich latach zmieniły swoje oblicze. Zespół Szkół w Chynowej znajduje się w nowoczesnym budynku z salą gimnastyczną i ostatnio otwarto przy nim boisko wielofunkcyjne. Również w Przygodziczkach oddano do użytku boisko wielofunkcyjne. Szkoła w Czarnymlesie przeniosła się niedawno z XIX-wiecznych budynków do nowego gmachu, przy którym również została zbudowana sala gimnastyczna. Zespół Szkół w Jankowie Przygodzkim znajduje się w zmodernizowanym budynku z salą gimnastyczną, przy nim wybudowane zostało boisko wielofunkcyjne, a obok znajduje się boisko do piłki nożnej. W Dębnicy szkoła także wzbogaciła się w ostatnim okresie o nową salę gimnastyczną. Szkoła w Wysocku Wielkim od dawna dysponuje halą gimnastyczną. W Przygodzicach wybudowany został „Orlik", z którego korzystają uczniowie gimnazjum i szkoły podstawowej. Przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych CKU w Przygodzicach powstał w ostatnim okresie kompleks sportowy, składający się z boiska do piłki nożnej, boiska do piłki ręcznej, boiska do siatkówki, 2 boisk do koszykówki, kortu tenisowego, boiska do konkurencji sprawnościowych, bieżni 6-torowej na 100 m i skoczni w dal. W szkołach wzbogaciła się również baza dydaktyczna. Szkoły mocno angażują się w życie swoich miejscowości i gminy. Realizują wiele projektów, w tym unijnych. Zespół Szkół w Jankowie Przygodzkim dzięki udziałowi w Programie Comenius realizuje projekty, które umożliwiły nauczycielom i uczniom

nawiązanie współpracy ze szkołami z kilku krajów europejskich i poznawanie ich kultury w drodze wzajemnej wymiany partnerskiej. Szkoła Podstawowa w Przygodziczkach realizuje wiele projektów, dzięki którym do małej miejscowości przyjeżdżają studenci z całej Polski i prowadzą z uczniami różne zajęcia w ciągu roku szkolnego i wakacji. Uczniowie odnoszą sukcesy w olimpiadach i konkursach. Uczennice z Jankowa Przygodzkiego odniosły szereg sukcesów w Aerobiku Grupowym w województwie wielkopolskim. Nauczyciele i uczniowie z Wysocka Małego uczestniczą w wielu rajdach pieszych i rowerowych, biorą też udział w akcjach ekologicznych. Każda szkoła ma „swoją specjalizację", np. szkoły w Dębnicy, Czarnymlesie, Jankowie Przygodzkim przygotowywały spektakle teatralne z okazji świąt państwowych i rocznic. Z niektórymi występowały nie tylko w swojej miejscowości, ale też na terenie gminy i poza nią. Są to sukcesy szkół, ich uczniów, dyrektorów, nauczycieli i rodziców.

Uczniowie z Przygodzic

Przedszkolacy z Dębnicy

Boisko w Przygodziczkach

Przygodzice

Kościół NMP Nieustającej Pomocy

Ołtarz w kościele NMP Nieustającej Pomocy

Przygodzice (st. PKP 2 km na południe) - największa wieś (2.481 mieszkańców) w powiecie ostrowskim. Siedziba Urzędu Gminy; nad Baryczą, przy drodze nr 11 oraz granicy Parku Krajobrazowego i Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Baryczy". Znana od 1403 r. W 1438 r. Rafał z Gołuchowa otrzymał przywilej lokacji miasta Światłowa, który nie został zrealizowany. W XV-XVI w. powstały dobra przygodzickie, których właścicielami byli Gołuchowscy herbu Wieniawa i następnie ich najbliżsi krewni Leszczyńscy. W XVII w. istniał w Przygodzicach drewniany kościół (przy drodze do Wysocka). W 1699 r. od Rafała Leszczyńskiego dobra kupił podskarbi wielki koronny Jan Jerzy Przebendowski. Jego córka Dorota Henryka wyszła za Jana Mikołaja Radziwiłła i Przygodzice wraz z całymi dobrami znalazły się w rękach Radziwiłłów aż do II wojny światowej. W 1826 r. powstała w Przygodzicach szkoła elementarna. Po uwłaszczeniu mieszkańców Przygodzic w latach 40. XIX w. powstały 24 samodzielne gospodarstwa chłopskie. W centrum Przygodzic znajduje się plac Powstańców Wielkopolskich, Dom Ludowy im. Marszałka Józefa Piłsudskiego z lat 1935-36, obecnie siedziba Urzędu Gminy. Z nim od północy graniczy Skwer Luitré. Przy budynku Urzędu komin z gniazdem bocianim z kamerą internetową www.bociany.ec.pl. Przed Urzędem pomnik 64 poległych w I wojnie światowej, powstaniu wielkopolskim, wojnie polsko-bolszewickiej i II wojnie światowej.

Panorama Przygodzic ze stawami

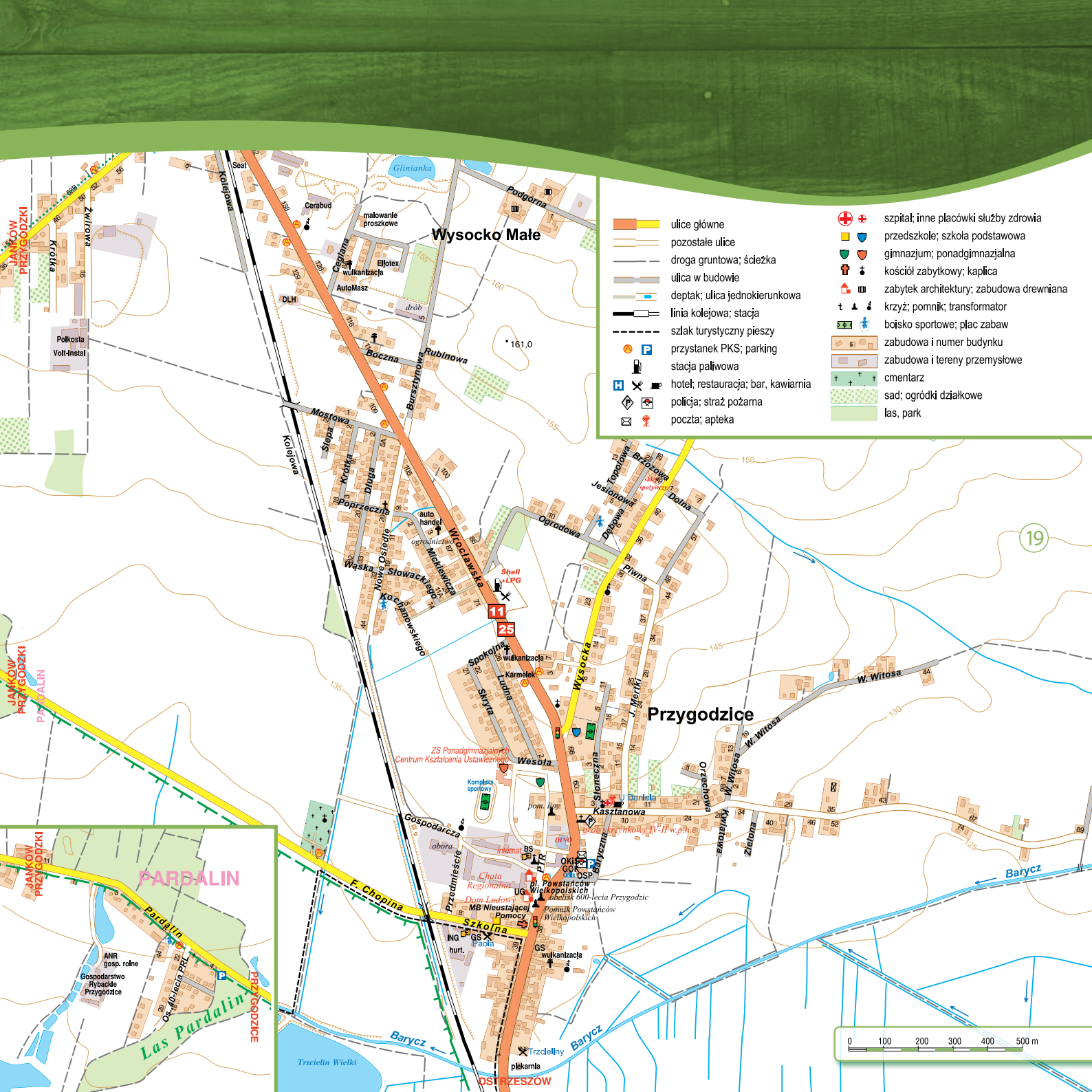
ulice główne
pozostałe ulice
droga gruntowa; ścieżka
ulica w budowie
deptak; ulica jednokierunkowa
linia kolejowa; stacja
szlak turystyczny pieszy
przystanek PKS; parking
stacja paliwowa
hotel; restauracja; bar, kawiarnia
policja; straż pożarna
poczta; apteka
szpital; inne placówki służby zdrowia
przedszkole; szkoła podstawowa
gimnazjum; ponadgimnazjalna
kościół zabytkowy; kaplica
zabytek architektury; zabudowa drewniana
krzyż; pomnik; transformator
boisko sportowe; plac zabaw
zabudowa i numer budynku
zabudowa i tereny przemysłowe
cmentarz
sad; ogródki działkowe
las, park
Wysocko Małe
Przygodzice
PARDALIN
Las Pardalin
Trzcielin Wielki
Glinianka
Barycz
Wrocławska
Wysocka
Kolejowa
Szkolna
F. Chopina
Gospodarcza
Przedmieście
Kasztanowa
Wesoła
Spokojna
Ogrodowa
Piwna
Dolna
Brzozowa
Topolowa
Jesionowa
Dębowa
Podgórna
Rubinowa
Bursztynowa
Boczna
Mostowa
Słopa
Krótka
Długa
Poprzeczna
Wąska
Słowackiego
Mickiewicza
Nowe Osiedle
Kochanowskiego
Żwirowa
Ceglana
Orzechowa
Zielona
Świętokrzyska
W. Witosa
J. Merki
Skryta
Lidna
Słoneczna
Barycza
JANKÓW PRZYGODZKI
OSTRZESZÓW
Cerabud
malowanie proszkowe
Elfotex
wulkanizacja
AutoMasz
DLH
Polkosta
Volt-Instal
auto handel
ogrodnictwo
Shell LPG
Karmelek
U Danela
Kompleks sportowy
ZS Ponadgimnazjalny
Centrum Kształcenia Ustawicznego
Chata Regionalna
Dom Ludowy
MB Nieustającej Pomocy
pl. Powstańców Wielkopolskich
obelisk 600-lecia Przygodzic
Pomnik Powstańców Wielkopolskich
OKiS
GOK
OSP
UG
ING
GS
Paola
hurt.
Trzcielny
piekarnia
ANR gosp. rolne
Gospodarstwo Rybackie Przygodzice
Os. 40-lecia PRL
0 100 200 300 400 500 m

Przygodzice

Obelisk 600-lecia Przygodzic

Pomnik Powstańców Wielkopolskich

Szkoła Podstawowa w Przygodzicach

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych CKU

„Glinianka"

Obok granitowy głaz-obelisk 600-lecia Przygodzic z 2003 r. Od południa neobarokowy kościół NMP Nieustającej Pomocy z 1925 r. Obok dzwonnica i kapliczka z obrazem MB z Dzieciątkiem (2004). Na północ od Urzędu założenie dworskie, obecnie m.in. siedziba Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych CKU i gimnazjum. Przy południowej bramie stróżówka z 1813 r., obecnie Chata Regionalna z ekspozycjami historycznymi oraz Gminny Punkt Informacji. Od północy figura Matki Bożej z 1922 r. i dwór dzierżawcy z początku XX w. (obecnie internat i Bank Spółdzielczy), dalej dom ogrodnika z początku XIX w. i dwór J. J. Przebendowskiego z XVII w. Na wschodzie piętrowy budynek administracyjno-mieszkalny z 1. połowy XIX w., tzw. mennica. W zachodniej części zabudowania gospodarcze, m.in. stodoła z początku XIX w. z drewnianymi ścianami i piętrowy spichlerz z 1. ćwierci XIX w., w którym znajdują się eksponaty rolnicze, przed nim ekspozycja maszyn rolniczych. Po drugiej stronie głównej ul. Wrocławskiej, przy skrzyżowaniu z ul. Kasztanową i posterunku policji, grób skrzynkowy z IV-II w. p.n.e. Przy drodze nr 11 i stacji PKP zajazd „Górecznik" nad stawem o tej nazwie: restauracja i smażalnia ryb, mini-zoo i chatka babci Czerwonego Kapturka. W Przygodzicach znajdują się m.in.: Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, oddziały Banku Śląskiego i Banku Spółdzielczego w Raszkowie, siedziba Gminnej Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej, zajazd „Górecznik", restauracja „Trzcieliny", firmy budowlane, transportowe i inne.

Z Przygodzic pochodzili: Jan Mertka - pierwszy poległy powstaniec wielkopolski (1899-1918); na budynku przedszkola znajduje się tablica pamiątkowa (odsłonięta w 2004 r.); błogosławiony ks. Aleksy Sobaszek (1885-1942), który zginął w obozie koncentracyjnym w Dachau. W Przygodzicach mieszkała w latach 1929-1932 błogosławiona siostra Sancja – Janina Szymkowiak (1910-1942). Historię miejscowości uwiecznił w „Kronice Przygodzic" (1998) Czesław Kryjom (1926-1991). Jego ideę kontynuuje Towarzystwo Miłośników Przygodzic.

Zespół Pieśni i Tańca „Przygodzice”

Zespół Śpiewaczy „Baryczanki”

Kapela „Boćki”

Panorama Przygodzic od strony Baryczy

Antonin

Wnuki
d. Staw Brzozowiec
pom. ks. F. Radziwiłła
aleja dębów czerwonych
dąb
dęby
Kocięba
Osiedle Kociemba
Kocięba Zimochów
Kocięba Nowa
neogotycka kaplica cment.
Rezerwat Wydymacz
Wydymacz
Dęby Antonińskie
Staw Mania
Izba Edukacyjna
młyn Antonin
Pałac Myśliwski Książąt Radziwiłłów
Ludwików
schronisko PTSM
Leśna
Cicha
Krótka
Długa
Szkolna
Wrocławska
Antonin - Tartak
tartak
d. gajówka Piec Górny
Droga Mikstacka
Strumień Goszczyński
Łąki Goszczyńskie
Antonin
GSM
MB Ostrobramskiej kaplica grobowa Radziwiłłów
Mikstacka
Kolejowa
PKP Antonin
Szperek
Lido
Dębowa
Chopina
Leśniczówka
Wspólna
Krótka
Leśna
Letniskowa
Lotos LPG
Strumień Niedźwiedzki
Cicho-sza
Max Osada
Mini ZOO
25
11
22
0
0,5
1 km

Antonin - wieś licząca 490 mieszkańców, położona na skrzyżowaniu dróg nr 11 i 25, nad stawem Szperek (29 ha). Nazwa miejscowości pochodzi od imienia księcia Antoniego Henryka Radziwiłła (1775-1833), w latach 1815-31 namiestnika Wielkiego Księstwa Poznańskiego. Przez 120 lat Antonin był siedzibą wielkopolskiej linii Radziwiłłów. W latach 1821-24 powstał tu neoklasycystyczny pałac myśliwski wybudowany według projektu Karla Fryderyka Schinkla, na planie krzyża greckiego, obecnie należy do Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu. W pałacu, nagrodzonym nagrodą „Europa Nostra' 94", podczas corocznego festiwalu „Chopin w barwach jesieni" odbywają się koncerty muzyczne, w tym wybitnych pianistów z całego świata.

Pomnik Fryderyka Chopina

Wnętrze Pałacu Myśliwskiego Książąt Radziwiłłów

Pałac Myśliwski Książąt Radziwiłłów

Antonin

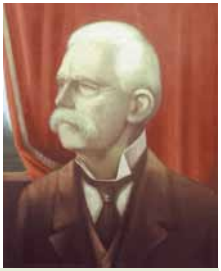

Antoni i Luiza Radziwiłłowie

Ferdynand Radziwiłł

Koncert Fryderyka Chopina u Antoniego Radziwiłła – obraz Henryka Siemiradzkiego

Nadleśnictwo Antonin

Fryderyka Chopina, który był gościem księcia A. Radziwiłła w 1826 i 1829 r. upamiętnia także organizowany przez PTTK od 1962 r. coroczny Ogólnopolski Rajd „Jesień Chopinowska". Chopin skomponował tu Poloneza C-dur op. 3. Przed pałacem znajduje się jego pomnik z 1979 r. - rzeźba Mariana Owczarskiego, a w pałacu izba pamięci. W przypałacowym parku z pomnikowymi dębami i innymi drzewami, na wysepce, znajduje się symboliczny nagrobek córek księcia A. Radziwiłła – Helenki (Fryderyki Heleny) i Lulu (Luizy) przeniesiony sprzed pałacu Radziwiłłów w Berlinie. Na północ od pałacu, na terenie Nadleśnictwa Antonin, zachowały się zabudowania gospodarcze z 1. połowy XIX w., a w nich m.in. izba edukacyjna i ośrodek edukacyjny. W dawnej leśniczówce z 1820 r. mieści się siedziba Nadleśnictwa.

Na północ od pałacu znajduje się rezerwat przyrody „Wydymacz", a w całej okolicy duże skupisko dębów znanych jako „Dęby Antonińskie". W lesie około 300 m na zachód od tartaku, za torami, obelisk z 1924 r. dla uczczenia księcia Ferdynanda Radziwiłła, wnuka Antoniego (1834-1926). Sam Antonin leży w granicach Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy" i Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Baryczy".

Po lewej stronie drogi do Mikstatu znajdują się dwa dzieła J. H. Häberlina: piętrowy, murowano-drewniany budynek w tzw. stylu szwajcarskim, w którym mieściła się szkoła wiejska z 1838 r., potem leśniczówka i plebania, a obecnie dom mieszkalny. Dalej, za nim, znajduje się neoromański kościół pw. MB Ostrobramskiej z 1835-38 r., który najpierw pełnił funkcję kaplicy grobowej książąt Radziwiłłów. Wewnątrz znajduje się witraż MB Ostrobramskiej, który zapoczątkował jej kult na ziemiach zachodniej Polski, ponadto portal z trzech łuków z białego marmuru z bogatą dekoracją w stylu bizantyjskim, z VI lub XII w., sprowadzony przez księcia Ferdynanda Radziwiłła z Włoch. W krypcie leżą trumny ze szczątkami Radziwiłłów, m.in.: księcia Antoniego, jego żony Luizy oraz córek Elizy, z maską pośmiertną, i Wandy Czartoryskiej. Przy wejściu, po prawej stronie znajduje się odsłonięta w 2000 r. tablica ku czci urodzonego w Antoninie Władysława Wawrzyniaka (1890-1940), organizatora powstania wielkopolskiego i dowódcy jego frontu południowego, żołnierza wojen 1919-1920 i 1939 r., zamordowanego przez NKWD w Katyniu. Groby Radziwiłłów znajdują się także przy kościele.

W Antoninie, nazywanym „wielkopolskim kurortem", znajduje się ponadto Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „Lido", restauracja i plaża.

Ludwików – wieś na zachód od Antonina, licząca 252 mieszkańców, znana od XVIII w. W latach 1826-70 istniała huta szkła, założona przez Ludwika Mittelstädta, od którego pochodzi nazwa wsi. Na północ od miejscowości znajduje się cmentarz założony przez księcia Ferdynanda Radziwiłła w 1876 r., z neogotycką kaplicą z 1903 r. Na jej ścianie umieszczono w 2005 r. tablicę ku czci 14 polskich więźniów zamęczonych w latach 1942-1943 w niemieckim obozie pracy w pobliskim Zawidzynie k. Czarnegolasu. Od północy, po lewej stronie drogi do Dębnicy, znajdują się parterowe budynki mieszkalne pracowników dóbr przygodzickich: sześciorak i ośmiorak z początku XX w. W dawnej szkole (ul. Szkolna 13) czynne jest całoroczne schronisko turystyczne. W świetlicy wiejskiej funkcjonuje Centrum Sportu i Rekreacji.

Kocięba – dawniej Kociemba, w sąsiedztwie Ludwikowa (na północny wschód). Za stawami Kocięba i strumieniem Litwin istniał folwark Kociemba, w XVIII w. także młyn wodny. Po folwarku pozostały budynki z 2. połowy XIX w., z cegły i rudy darniowej: rządcówka (obecnie dom mieszkalny), czworak - dawny dom robotników folwarcznych i budynek inwentarski dawnej stajni (częściowo mieszkalny). Do 1866 r. istniała także szlifiernia szkła produkowanego w Ludwikowie. Stawy Kocięba należą do kompleksu stawów Dębnica - Kocięba. W okolicy, wzdłuż Litwina, występują pomnikowe dęby szypułkowe.

Kościół MB Ostrobramskiej w Antoninie

Podziemia kościoła MB Ostrobramskiej w Antoninie

Kaplica na cmentarzu w Ludwikowie

Kąpielisko w Ośrodku Rekreacyjno-Wypoczynkowym „Lido"

Wysocko Małe • Smardów

Panorama Wysocka Małego

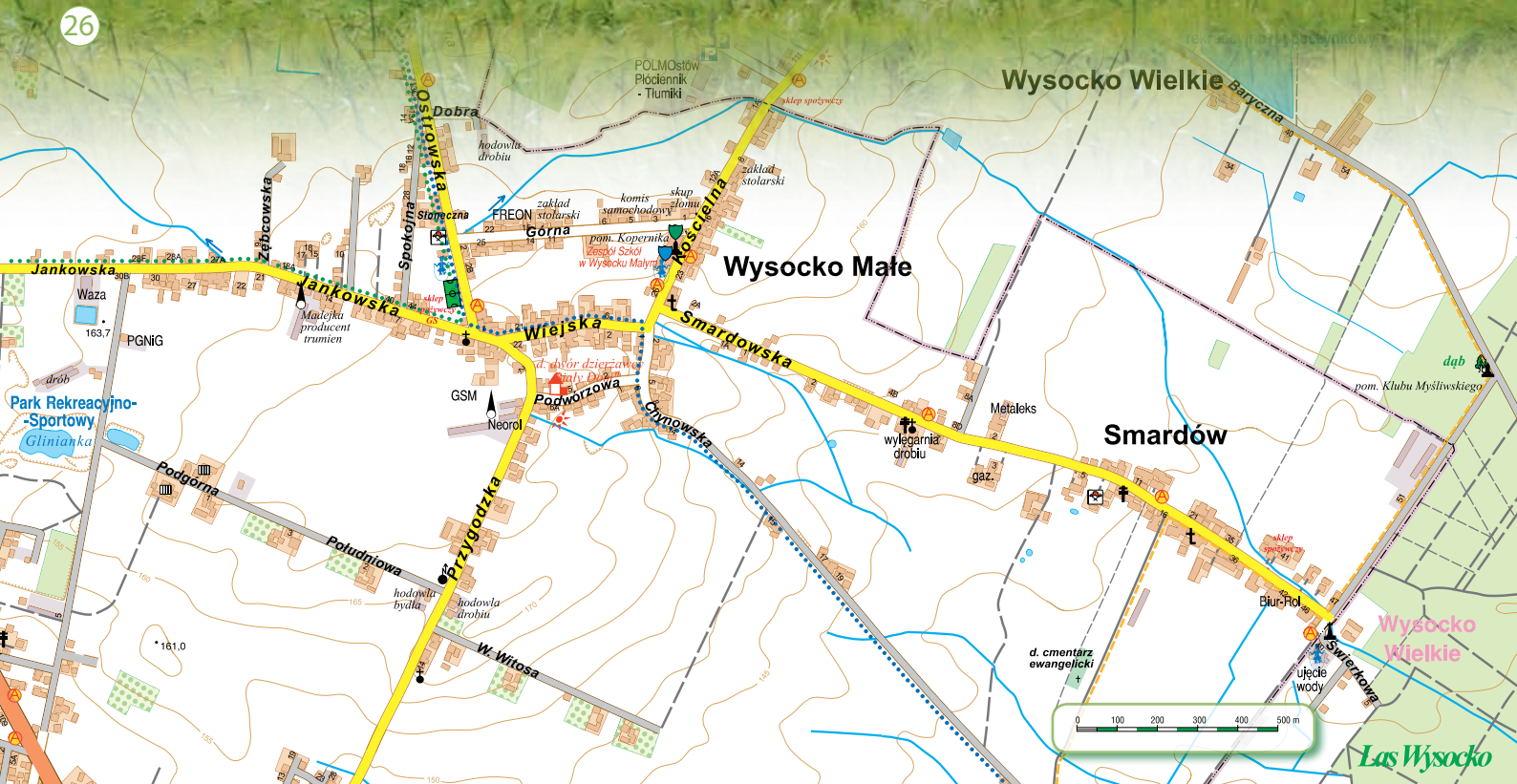

Wysocko Małe

Wysocko Małe - wieś licząca 1311 mieszkańców, położona na północnym skraju gminy, na południe od Ostrowa Wielkopolskiego. Na południowy wschód od Wysocka Małego bierze swój początek Barycz. Miejscowość została wydzielona z Wysocka (obecnie Wysocko Wielkie) znanego od 1298 r. Była to wieś rycerska, która w XVI w. znalazła się w rękach Leszczyńskich i następnie Radziwiłłów. Po uwłaszczeniu w XIX w. dzieliła się na część należącą do gospodarzy i część należącą do dóbr radziwiłłowskich. Pod koniec XIX w. w Wysocku Małym powstała szkoła, do której w 1927 r. przyłączono szkołę ze Smardowa. Po parcelacji z lat 1936-1937 powstało osiedle zbudowane z drewnianych domków jednorodzinnych zwanych Parcelami. Po wojnie miejscowość intensywnie się rozwijała. W ostatnich latach powstało m.in.: kilkanaście prywatnych firm. Do najciekawszych obiektów w Wysocku Małym należą: parterowy dworek administratora z początku XIX w. przy ul. Podwórzowej, kryty dachem czterospadowym, zabytkowa kapliczka z figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem, kapliczka z figurą św. Wawrzyńca, drewniane chaty na „parcelach", sikawka konna z 1908 r. przy remizie strażackiej, obelisk upamiętniający 100-lecie OSP w Wysocku Małym. Przy Zespole Szkół im. M. Kopernika znajduje się głaz narzutowy z popiersiem i tablicą poświęconą patronowi.

Wysocko Małe - ul. Podwórzowa

Zespół Szkół w Wysocku Małym

Sala Wiejska z siedzibą OSP w Wysocku Małym

Sikawka konna OSP z 1908 r. w Wysocku Małym

Smardów

Kapliczka z figurką Matki Boskiej w Smardowie

Smardów - wieś licząca 231 mieszkańców, położona w północno - wschodniej części gminy, od północy graniczy z Wysockiem Wielkim. Pierwsze zachowane wzmianki o Smardowie pochodzą z początku XV w. Była to wieś rycerska. W połowie XVI w. podzielony został między kilku właścicieli. W 2. połowie XIX w. wraz z Holendrami Wysockimi tworzył okręg wiejski liczący 248 mieszkańców, wśród nich 140 protestantów. Na wschodnim krańcu Smardowa, przy skrzyżowaniu, znajduje się kapliczka z figurą Matki Boskiej, a dalej budynek starej szkoły, który pełni funkcję świetlicy wiejskiej. Do Smardowa należy również cmentarz ewangelicki, zwany potocznie „niemieckim", który znajduje się niedaleko od centrum wsi, przy żółtym szlaku pieszym.

Ulica Smardowska w Wysocku Małym

Janków Przygodzki • Topola-Osiedle
Topola Wielka • Trzcieliny

Janków Przygodzki

Ołtarz w kościele św. Józefa

Zespół Szkół w Jankowie Przygodzkim

Obelisk Powstańców Wielkopolskich

Janków Przygodzki - wieś (1470 mieszkańców) wzmiankowana na początku XV w. jako wieś rycerska, położona przy południowej granicy Ostrowa Wielkopolskiego, w pobliżu linii kolejowej oraz drogi krajowej nr 11, nad rzeką Barycz, na skraju Parku Krajobrazowego i Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Baryczy". W jej sąsiedztwie znajduje się kompleks stawów rybnych wchodzących w skład Stawów Przygodzickich. W XVI w. wieś znalazła się w rękach Leszczyńskich, którzy utworzyli dobra przygodzickie, potem Jana J. Przebendowskiego i Radziwiłłów. W 1815 r. powstała szkoła. Mieszkańcy Jankowa brali udział w Wiośnie Ludów w 1848 r. i w powstaniu wielkopolskim (1918-1919). W centrum wsi znajduje się neobarokowy kościół św. Józefa Oblubieńca NMP z 1925 r. z rotundą krytą kopulastym dachem z wysoką latarnią (arch. Adam Ballenstaedt). Nad wejściem rozety z witrażami. W oknach z boku ołtarza witraże św. Wojciecha (po lewej) i św. Stanisława (po prawej). Pierwszy proboszcz, Franciszek Kuchowicz (1887-1942), zginął w obozie koncentracyjnym w Dachau. W Zespole Szkół im. Powstańców Wielkopolskich znajduje się Izba Pamięci Powstańców Wielkopolskich, której inicjatorem był powstaniec wielkopolski i śląski Jan Pietrzak (1900-1976), przed szkołą obelisk z nazwiskami 26 powstańców. Przy ul. W. Witosa drewniany krzyż pochodzący z XIX w. Mieszkańcy Jankowa zajmują się rolnictwem, prowadzą przedsiębiorstwa związane z rolnictwem, firmy budowlane, transportowe itp. Przez miejscowość prowadzą szlaki turystyczne: pieszy i rowerowy.

Kościół św. Józefa w Jankowie Przygodzkim

Topola Wielka • Topola-Osiedle • Trzcieliny

Topola Wielka - wieś (485 mieszkańców) w północno - zachodniej części gminy. Topola była wsią rycerską, znaną od 1341 r. W 1577 r. nastąpił podział na Topolę Małą (należy dziś do sąsiedniej gminy Ostrów Wielkopolski) i Wielką. Od 1462 r. znajdował się tu młyn wodny na Baryczy, a od 1620 r. istniały 2 młyny. W XIX w. istniał wiatrak. W zachodniej części wsi, przy mostku, figura św. Jana Nepomucena z 1946 r. Z miejscowości pochodzi Józef Bartosik (1917-2008), oficer marynarki, uczestnik II wojny św. (niszczyciele „Garland" i „Błyskawica", krążownik „Conrad"), potem kontradmirał Royal Navy. Na południowym skraju, w osadzie Popłomyk nad Baryczą (ul. Popłomyków do końca) znajduje się dwór z 1. połowy XIX w., na dziedzińcu figura św. Antoniego z Dzieciątkiem z 1900 r. W Popłomyku urodzili się bracia bliźniacy: Antoni (1796-1868) i Jan (1796-1839) Poplińscy, do ok. 1815 r. Popłomykowie, polscy działacze kulturalni, nauczyciele, publicyści, współtwórcy pisma „Przyjaciel Ludu": Jan - jego red.; Antoni - dyr. Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu (1852-1868). Ok. 900 m drogą na zachód, po lewej stronie, wczesnośredniowieczne (X-XI w.) grodzisko o średnicy ok. 70 m, ze śladami fosy o szerokości do 10 m i wału o szerokości do 9 m.

Topola-Osiedle - najmłodsza w gminie i powiecie wieś (858 mieszkańców). Przeprowadzona w okresie międzywojennym parcelacja gruntów przyczyniła się do intensywnej zabudowy i w konsekwencji doprowadziła po kilkudziesięciu latach do wydzielenia w 2006 r. z Topoli Wielkiej Topoli-Osiedla. Spotykamy tu pozostałości po dawnym założeniu dworskim Topoli Małej - w 2. połowie XVIII w. siedziba klucza w dobrach przygodzickich Radziwiłłów, ich folwark do parcelacji w 1931 r. - na południowy wschód od przejazdu kolejowego: dwór dzierżawcy i zaniedbany park krajobrazowy o pow. 1,2 ha z 4. ćwierci XIX w., spichlerz z początku XIX w.; po drugiej stronie torów czworak z końca XIX w.

Trzcieliny - mała wieś (51 mieszkańców) wśród Stawów Przygodzickich i lasów, w PK i OSOP „Dolina Baryczy". Na skraju zalesionej wydmy platforma widokowa na stawy rybne Trzcieliny, w tym największy Trzcielin Wielki o pow. ok. 112 ha, wzmiankowany już w 1438 r. Nazwa wsi i stawów pochodzi od staropolskiego słowa „trzciel", czyli trzcina.

Topola Wielka – część rekreacyjna boiska

Topola-Osiedle – park

Widok na stawy z Trzcielin

Dębnica

Staw „Dębnica Dolna”

Dębnica - wieś (1265 mieszkańców) znana od 1460 r., położona między stawami rybnymi na dopływach Baryczy, przy drodze powiatowej Przygodzice - Czarnylas, ok. 8 km na południe od Ostrowa Wielkopolskiego i około 3 km od stacji kolejowej Przygodzice, na terenie PK i OSOP „Dolina Baryczy" oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska. Otoczona jest z trzech stron lasami. W jej sąsiedztwie znajduje się kompleks stawów rybnych Dębnica - Kocięba, wchodzących w skład Stawów Przygodzickich. Największy w kompleksie staw, Dębnica Dolna, ma powierzchnię ok. 60 ha. W XVI w. w Dębnicy i jej okolicach osiedlali się protestanci z Czech, Śląska i Niemiec i być może Holendrzy, od których pochodzi nazwa części wsi „Olendry". W XVII i XVIII w. działała tu kopalnia rudy darniowej. Pod koniec XVIII w. powstała tu jedna z najstarszych szkół w regionie. Mieszkańcy licznie uczestniczyli w powstaniu wielkopolskim. Podczas II wojny światowej dębniczanie walczyli na wielu frontach, ginęli też w niemieckich i sowieckich obozach. W centrum miejscowości na Domu Ludowym tablica upamiętniająca 550-lecie wsi. Przy kościele MB Częstochowskiej z 1979-82 r. (projekt Tadeusza Kowalczyka) pomnik z 1995 r. ku czci urodzonego tu oblata Maryi Niepokalanej ojca Andrzeja Cierpki, przez 54 lata (1928-82) misjonarza na Cejlonie (Sri Lanka). Krzyżują się tu 4 szlaki turystyczne piesze i 2 rowerowe.
Miejscowość ma swoją monografię: Dariusz J. Peśla, „Dębnica 1460-1990", Dębnica 1992.

Kościół MB Częstochowskiej

Pomnik ku czci o. Andrzeja Cierpki

Dom Ludowy

Obelisk ku pamięci poległych dębniczan

Zespół Szkół im. Polskich Olimpijczyków

Czarnylas • Hetmanów

Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w Czarnymlesie

Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Czarnymlesie

Kościół ewangelicko-augsburski w Czarnymlesie

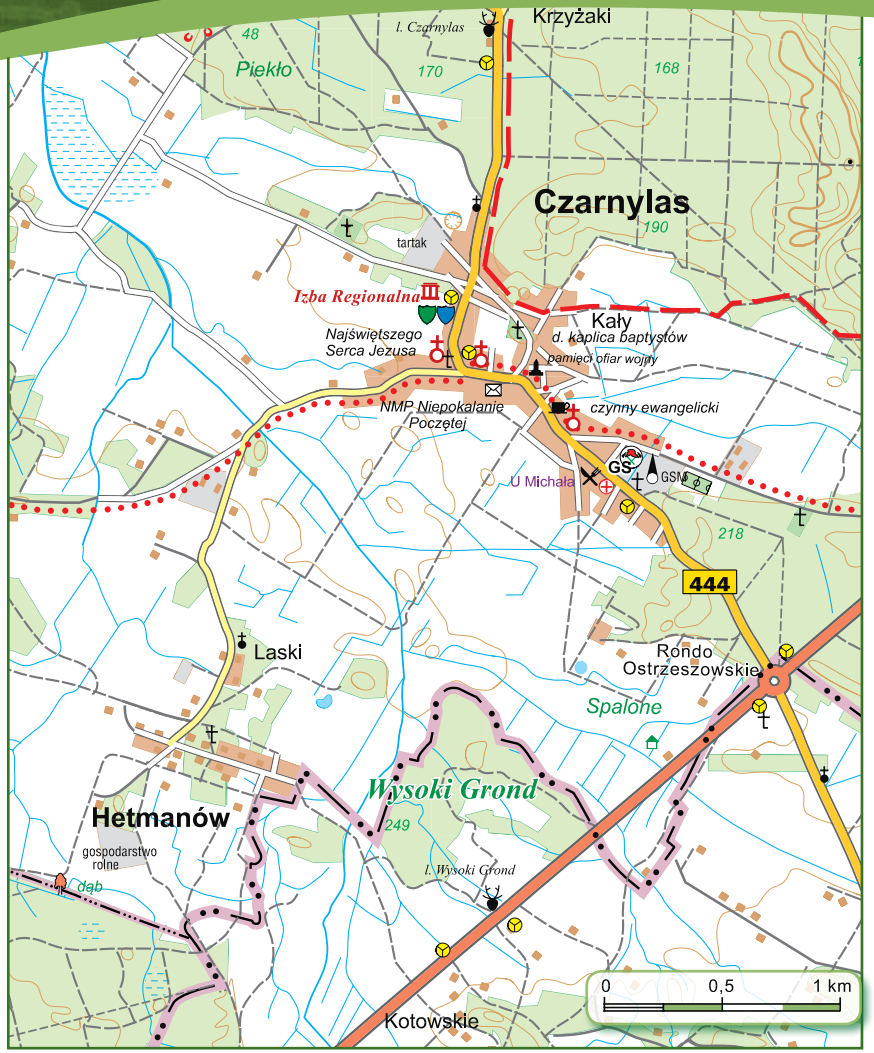

Hetmanów - jedna z 2 najmniejszych wsi w gminie, liczy 87 mieszkańców. Położona w południowo-zachodniej części gminy, sąsiaduje z Laskami. Aż do końca I wojny światowej wchodziła w skład Śląska. Po jej zakończeniu weszła w skład państwa polskiego. Nazwa miejscowości przyjęła się prawdopodobnie w spolszczonej postaci od niemieckiej nazwy Erdmansdorf, Erdmansberg itp.

Czarnylas - wieś (1022 mieszkańców) w południowo - zachodniej części gminy, założona przez protestantów z Czech, Śląska i Niemiec w XVI w., znana jako Przygodzicka Huba. Od początku wchodziła w skład dóbr przygodzickich. W 1772 r. wieś leżąca „przy trakcie wiodącym z Wrocławia przez Międzybórz, Ostrów do Kalisza" wymieniona została w „Karcie granic Polski y Niemiec" Stanisława Staszica. Na przełomie XVIII i XIX w. istniały dwie huty szkła wytapianego z piasku ze śródleśnych wydm. W kwietniu 1848 r. w pobliżu został rozbity przez Prusaków powstańczy oddział kosynierów Macieja Kotowskiego. Od początku wieś była wielowyznaniowa, mieszkali w niej protestanci trzech odłamów, katolicy, świadkowie Jehowy, baptyści, metodyści i Żydzi. W latach 1941-44 w osadzie Zawidzyn na zachód od wsi istniał hitlerowski obóz pracy dla Polaków i Żydów. W centrum wsi znajduje się głaz narzutowy z tablicą poświęconą ofiarom II wojny światowej. Przy Zespole Szkół Regionalna Izba Pamięci Narodowej i ekspozycja maszyn rolniczych. W centrum eklektyczny, poewangelicki kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z 1844-50 r., fundacji Radziwiłłów, z cegły i darniowej rudy żelaza, z kwadratową wieżą i neogotyckim wyposażeniem. W pobliżu (ul. Cmentarna) budynek z 1890 r. - kaplica baptystów, po wojnie m.in. kino wiejskie, ob. biblioteka. W części zachodniej kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1926-27 r. z neobarokową wieżyczką. W części wschodniej neogotycki kościół ewangelicki z 1889-1900 r. fundacji pastora Wernera, z wieżą o strzelistym hełmie. Obok dawna pastorówka z ok. 1900 r. Na podwórzu dąb szypułkowy o obwodzie 350 cm. Miejscowość posiada swoją monografię w maszynopisie: Zdzisław Bałamącek, „Monografia osiedla Czarny Las", 1960.

Zespół Szkół w Czarnymlesie

Reprezentacja Hetmanowa na Turnieju Wsi

Hetmanów

Chynowa

Kościół św. Wawrzyńca w Chynowej

Chynowa - wieś (1078 mieszkańców) we wschodniej części gminy, znana od 1430 r., według niektórych źródeł od 1395 r. Północna część miejscowości leży w Dolinie Baryczy, a południowa na Wzgórzach Ostrzeszowskich. W XV w. część wsi była własnością króla, a część stała się własnością Gołuchowskich i następnie weszła w skład dóbr przygodzickich.
W 1807 r. stacjonował tu oddział pułku 4. strzelców konnych Księstwa Warszawskiego. W okresie Kulturkampfu Chynowa zasłynęła z tajnej działalności księdza Walentego Śmigielskiego – „nielegalnego" proboszcza, który odprawiał tu msze św. i ukrywał się przed pruskimi żandarmami. W 1906 r., podczas strajków szkolnych w Wielkopolsce uczniowie starszych klas miejscowej szkoły odmówili modlitwy w języku niemieckim. W części południowej, na wzniesieniu, znajduje się kościół pw. św. Wawrzyńca wybudowany w latach 1936-1937 na miejscu drewnianego z 1651 r. W nim znajdują się dwa ołtarze boczne z około 1720 r.

Chynowa

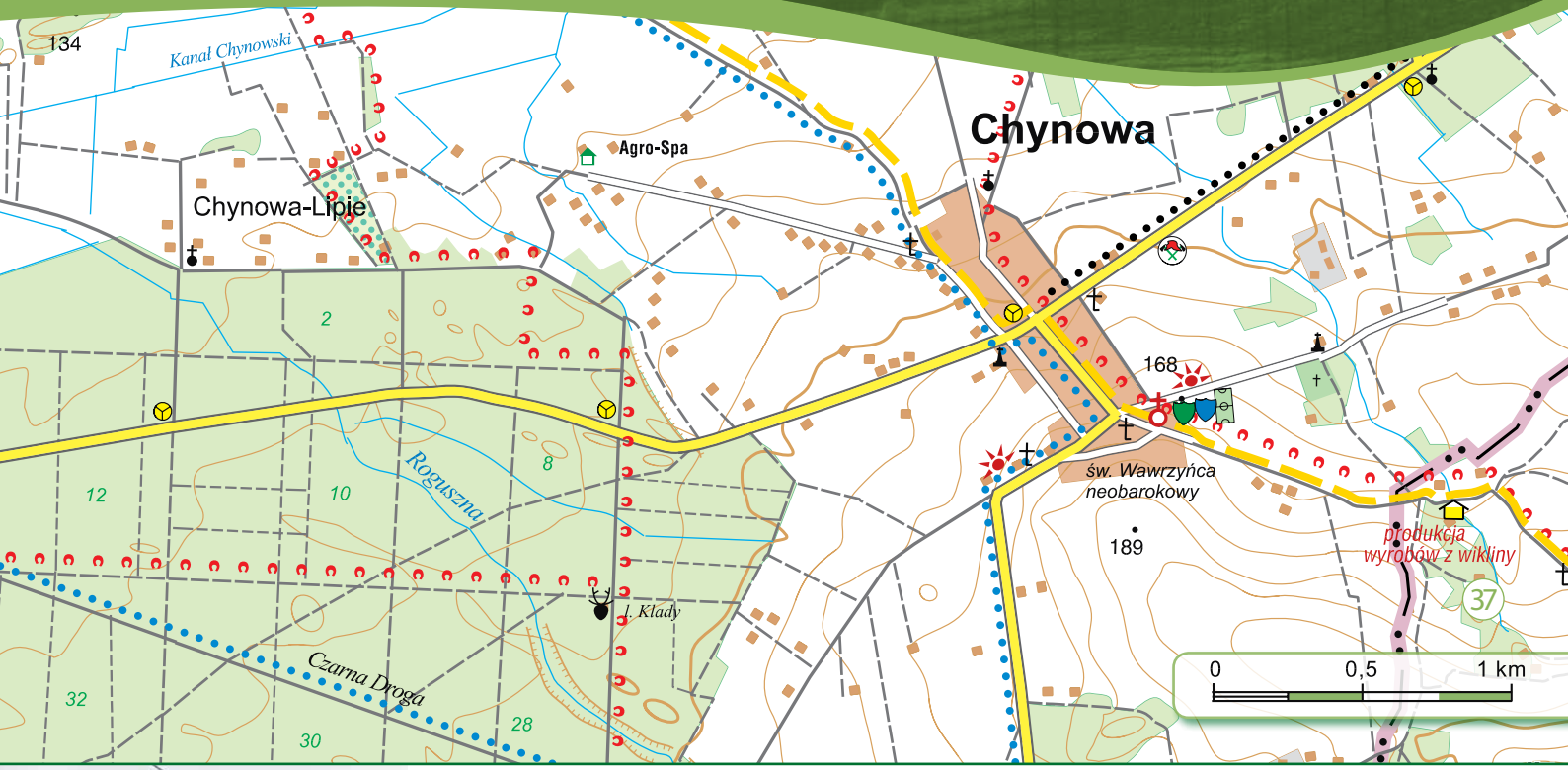

„Zrywanie Kaczora"

Otwarcie boiska wielofunkcyjnego w Chynowej

z barokowymi mensami. Chynowa znana jest z najstarszego „Kaczora" w Południowej Wielkopolsce. Coroczne „Zrywanie Kaczora", czyli kultywowany regionalny obrzęd ludowy, przyciąga wielu gości i turystów. W Chynowej i najbliższej okolicy intensywnie rozwija się agroturystyka, a miejscowe gospodarstwa oferują turystom atrakcyjny pobyt, w tym m.in. przejażdżki w siodle i zaprzęgami konnymi po lasach i Dolinie Baryczy, zimą kuligi.

Bogufałów

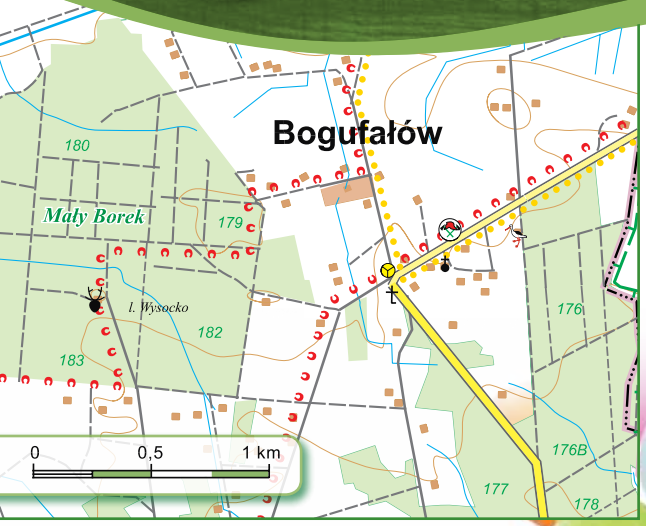

Bogufałów - wieś (280 mieszkańców) w północno-wschodniej części gminy. Nazwa istnieje od 1920 r., wcześniej Chynowskie Pustkowie i Pustkowie Chynów. W pobliżu obszar źródliskowy i bifurkacja obszarowa Baryczy. Na cmentarzu, przy granicy z Chynową, znajduje się grób powstańca wielkopolskiego Antoniego Lepki (1898-1919). Jest to jedyny zachowany na terenie gminy grób poległego powstańca (21 lutego 1919 r. pod Borownicą koło Krotoszyna), został odrestaurowany w 2009 r.

Samorządowcy przy grobie powstańca Antoniego Lepki

Reprezentacja Bogufałowa na Turnieju Wsi

Przygodziczki

Przygodziczki - wieś (476 mieszkańców) we wschodniej części gminy, od początku w dobrach przygodzickich Radziwiłłów. Powstała na tzw. pustkowiu, założona po uwłaszczeniu przez osadzonych tu mieszkańców Przygodzic w latach 40. XIX w. W centrum wsi, na skrzyżowaniu głównych dróg, znajduje się kapliczka z figurką Jezusa. Przez miejscowość prowadzi szlak konny i rowerowy. Przygodziczki znane są z rozwijającej się agroturystyki, istnieje tu kilka gospodarstw agroturystycznych, ośrodek jeździecki. Każdego roku we wrześniu odbywają się „Hubertowiny". W sąsiedztwie znajduje się osada Kolonia Klady i Jezioro, w której urodził się Andrzej Wojtkowski (1891-1975), profesor historii, autor ok. 500 prac i rozpraw, 1928-1939 dyr. Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu i po 1944 r. profesor na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Przy osadzie Jezioro, przy tzw. drodze mikstackiej, biegnącej od strony Strug, znajduje się krzyż z obrazem MB Częstochowskiej upamiętniający śmierć dzieci, które zamarzły podczas wędrówki w okresie I wojny światowej.

Kapliczka z figurką Jezusa

Dożynki parafialne

Rajd „4 kopyta & 4 x 4"

Hubertowiny

Hubertowiny

Gminy partnerskie
Gmina Luitré - Francja

Odsłonięcie tablicy „Skwer Luitré”

Wizyta w Luitré

Pierwsze kontakty z francuską gminą Luitré w Bretanii zainicjowane zostały w 1999 r. Porozumienie o współpracy podpisano 25 sierpnia 2002 r. Powołano wtedy także Komitet ds. Współpracy z Gminami Europejskimi. Współpraca zaowocowała wieloma wzajemnymi wizytami: samorządowców, rolników, przedsiębiorców, przedstawicieli oświaty i kultury. Umożliwiły one zacieśnienie więzi i poznanie administracji francuskiej i polskiej, gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw oraz placówek oświatowo-kulturalnych. Podczas pobytów mieszkańcy Gminy Przygodzice mieszkają u rodzin francuskich z Gminy Luitré, a Francuzi u rodzin polskich z Gminy Przygodzice. W 2007 r. delegacja Gminy Przygodzice uczestniczyła w obchodach 5. rocznicy podpisania porozumienia o współpracy. Wtedy w centrum Luitré odsłonięto tablicę z napisem „Place de Przygodzice”. We września tego roku w Czarnymlesie odbyło się sympozjum polsko-francuskie poświęcone problematyce gospodarczej w Unii Europejskiej. Uczestniczyli w nim goście oraz miejscowi przedsiębiorcy, rolnicy i pracownicy Urzędu Gminy z Przygodzic. W lipcu 2009 r. Gmina Przygodzice wspólnie z Gminą Luitré zorganizowały w Przygodzicach Festiwal „5 Regionów Europy”, w którym udział wzięli także partnerzy Gminy Przygodzice z Niemiec i Ukrainy. W sierpniu tego roku Gmina Przygodzice gościła ponownie Francuzów, podczas wizyty odsłonięto w centrum Przygodzic tablicę „Skwer Luitré”. We wrześniu 2011 r. delegacje mieszkańców z Gminy Przygodzice i delegacje z gmin partnerskich na Ukrainie przebywały z kolejna wizytą w Luitré. Podczas pobytu zwiedzono m.in. wiele gospodarstw rolnych i Międzynarodowe Targi Hodowli SPACE w Rennes. Prowadzone były także rozmowy na temat dalszej współpracy i obchodów jubileuszu 10-lecia współpracy Przygodzice - Luitré. Odbyły się też spotkania polsko - francusko - ukraińskie poświęcone zacieśnieniu współpracy partnerów z Ukrainy z Francuzami.

„5 Regionów Europy”

Rozmowa o współpracy polsko-francuskiej

Podczas wizyty w Luitré

Schönwölkau – Niemcy

Z Schönwölkau (Saksonia/Nordsachen) w Niemczech umowa została podpisana 5 lutego 2005 r. i dotyczy współpracy gospodarczej, kulturalnej, społecznej, oświatowej i wspólnych inicjatyw. Wizyta przygodziczan i podpisanie umowy zbiegły się z obchodzonym w Schönwölkau jubileuszem 10-lecia powstania poenerdowskiej gminy. Goście z Polski mieli między innymi okazję zapoznania się z funkcjonowaniem miejscowego samorządu i zwiedzenia tamtejszego urzędu, szkoły i przedszkola. Umożliwiła też nawiązanie ścisłej współpracy strażaków z Gminy Przygodzice ze strażakami z Schönwölkau. W 2007 r. strażacy z Schönwölkau wzięli udział w obchodach 100-lecia OSP Przygodzice. Była to okazja do wymiany doświadczeń. Goście zwiedzili wtedy m.in. Pałac Myśliwski Książąt Radziwiłłów i zapoznali się z jego systemem przeciwpożarowym, Nadleśnictwo Antonin, w którym zapoznali się z systemem monitoringu przeciwpożarowego, należący do gminy magazyn wyposażenia przeciwpowodziowego i odwiedzili Powiatową Zawodową Straż Pożarną w Ostrowie Wielkopolskim. W 2008 r. strażacy z Gminy Przygodzice wzięli udział w obchodach 40-lecia zawodów strażackich w Schönwölkau. W 2009 r. goście z Niemiec uczestniczyli w Festiwalu „5 Regionów Europy", gdzie wystąpili z orkiestrą dętą. W latach 2010 i 2011 wzięli udział w Powiatowych Wędkarskich Zawodach Strażackich na „Gliniance" w Przygodzicach. We wrześniu 2011 roku delegacja z Gminy Przygodzice przebywała w Schönwölkau, gdzie uczestniczyła w obchodach 90. rocznicy powstania miejscowej jednostki ochotniczej straży pożarnej. W rozmowach omówiono aktualny stan współpracy między gminami oraz perspektywy dalszego jej rozwoju. Niemiecką delegację zaproszono do Przygodzic na obchody 10. rocznicy współpracy Gminy Przygodzic z francuską Gminą Luitré w sierpniu 2012 r.

Zawody strażackie w Schönwölkau

Burmistrz Schönwölkau podczas sadzenia „Dębu Przyjaźni" w Przygodzicach

Delegacja z Przygodzic u partnerów z Schönwölkau

Orkiestra dęta podczas „5 Regionów Europy"

Kiwerce – Ukraina

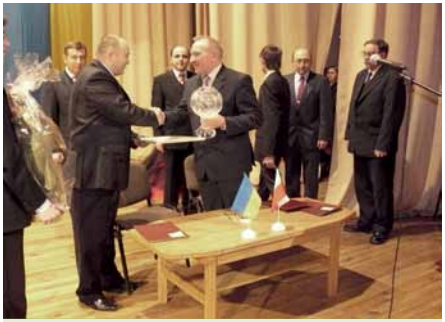

Podpisanie umowy o współpracy

Polonez w wykonaniu dzieci z Kiwerc

„5 Regionów Europy"

Gmina Przygodzice z miastem Kiwerce, leżącym na Wołyniu, umowę o współpracy partnerskiej podpisała 11 listopada 2007 r. Miało to miejsce podczas uroczystości poświęconej 89. rocznicy „Święta Niepodległości Polski" zorganizowanej przez stowarzyszenia polskie na Wołyniu. Zespół Pieśni i Tańca „Przygodzice" wystąpił wtedy w Centrum Kultury Młodzieży w Kiwercach i Domu Kultury „Proswita" w Łucku. Nawiązane zostały kontakty między Centrum Kultury Młodzieży w Kiwercach a Gminnym Ośrodkiem Kultury w Przygodzicach. W lutym 2008 r. młodzież z Kiwerc w ramach projektu „Kolumbowie kultury Wielkopolskiej" uczestniczyła w warsztatach zorganizowanych przez GOK w Przygodzicach. Goście uczyli się regionalnych tańców wielkopolskich oraz zapoznawali się z rękodzielnictwem naszego regionu. Podczas tego pobytu, w trakcie IV edycji wręczenia statuetek i dyplomów „Za pracę i zaangażowanie na Rzecz Rozwoju Gminy Przygodzice" dzieci z Kiwerc wystąpiły przed polską publicznością i pokazały swoje umiejętności taneczne, recytatorskie i piosenkarskie. Odbyło się wówczas spotkanie samorządowców z Kiwerc i Przygodzic, na którym omówiono dalszą współpracę i jej zakres. Obecni na nim byli też przedstawiciele gminy Luitré z Francji. We wrześniu 2008 r. do Kiwerc i Zwedeniwki udali się z delegacją z Gminy Przygodzice, w celu zorientowania się w możliwościach nawiązania bezpośrednich kontaktów z partnerami, przedsiębiorcy z branży stolarskiej, przemysłu chłodniczego i spożywczego. W 2009 r. goście z Kiwerc wzięli udział w Festiwalu „5 Regionów Europy". We wrześniu 2011 r. delegacje z gmin partnerskich na Ukrainie razem z delegacją Gminy Przygodzice przebywały w Luitré, gdzie toczyły się też rozmowy o nawiązaniu ściślejszej współpracy pomiędzy partnerami z Ukrainy i Luitré.

Delegacja z Przygodzic w Kiwercach

Zwedeniwka – Ukraina

Gmina Przygodzice dnia 10 grudnia 2007 r. podpisała kolejną umowę o współpracy partnerskiej. Tym razem z gminą wiejską na Ukrainie, która znajduje się w rejonie szarogrodzkim obwodu winnickiego. Miejscowość, położona nad rzeką o nazwie Sucha, ma bogatą przeszłość. Należała najpierw do powiatu bracławskiego, następnie jampolskiego i w XX w. do rejonu szarogrodzkiego. Obecnie liczy około 1.300 mieszkańców. W umowie uzgodniono ramy i formy współpracy, w tym m.in.: poznawanie działalności samorządów, integracja między rodzinami polskimi i ukraińskimi (podczas pobytów mieszkańcy Gminy Przygodzice mieszkają u rodzin ukraińskich z miejscowości Zwedeniwka, a goście z Ukrainy u rodzin polskich z Gminy Przygodzice) oraz poprzez organizację imprez towarzyskich i wycieczki po Polsce i Ukrainie.

W sierpniu 2008 r. delegacja z Przygodzic przebywała na zaproszenie wójta gminy Zwedeniwka – Wiktora Bondara. Podczas spotkania uściślono program współpracy między obu gminami. Uzgodniono wtedy m.in. wizytę i spotkanie w 2009 r. w Przygodzicach wszystkich partnerów Gminy Przygodzice, czyli też Kiwerc z Wołynia, Shönwölkau z Niemiec i Luitré z Francji. W 2009 roku goście ze Zwedeniwki wzięli udział w Festiwalu „5 Regionów Europy" i V Gminnym Turnieju Wsi. We wrześniu 2009 r. miała miejsce rewizyta delegacji z Przygodzic w Zwedeniwce. We wrześniu 2011 r. nastąpił wspólny wyjazd do Luitré.

Wręczenie korowaja

Delegacja z Przygodzic w Zwedeniwce

Wójt Zwedeniwki z merem Luitré

Z wizytą w Szarogrodzie (w siedzibie powiatu)

Muzeum Regionalne w Niemirowie

The commune of Przygodzice

Located in southern Great Poland, in the district of Ostrów Wielkopolski, the commune of Przygodzice covers the area of 163.56 km^2 and is inhabited by 11,819 people. The commune is cut through by the national road no 11, which joins Upper Silesia and Pomerania, and the road no 25, joining Lower Silesia and Pomerania, as well as the railway line joining Silesia with the seaside. The area covered by forests takes 45% of the commune, the area of fish-breeding ponds - 4%. The main river of the commune is the Barycz, a left tributary of the Oder river, which supplies the ponds of Przygodzice. From the 16th century, a major part of the localities constituted a part of the property built up by the Leszczyński family, and within the period from 1755 to 1939 they were owned by the Great Poland ducal line of the Radziwiłł family.

A significant part of the area of the commune is included into the Landscape Park of 'Dolina Baryczy', the Mainstay of 'Natura 2000', the Protected Area of 'Wzgórza Ostrzeszowskie.' It is the place where one can find the second biggest in Poland agglomeration of oak trees. Another protected area is also the nature reserve of 'Wydymacz' and there are also several dozes of monuments of nature. In the centre of Przygodzice, at the Commune Administration Office building, there is a nest of the famous storks of Przygodzice, which can be observed in the Internet (www.bociany.ec.pl).

In every locality one can find something worth attention. The local tourist centre is Antonin – a popular holiday resort (the 'Great Poland resort'), where there is the pearl of neo-Classical architecture – the hunting palace of the ducal family of the Radziwiłłs. Frederick Chopin visited the place twice. At present, concerts of Chopin music are held here, among others the International Festival in Antonin, called 'Chopin in the Colours of Autumn' – the fifth in the world, the second in Poland Chopin festival. In the 'Lido' Centre of Recreation there is a beach called 'Szperek.' Near Przygodzice there is the 'Górecznik' Gastronomic and Recreational Complex. There are also agrotourist farms. The commune is cut through by tourist hiking routes, as well as bicycle and horse-riding routes.

La commune de Przygodzice

La commune de Przygodzice est située dans la partie sud de la région de Grande-Pologne (Wielkopolska), dans le district (powiat) d'Ostrów. Elle occupe une superficie de 163,56 km² et compte actuellement 11.819 habitants. 45% de sa superficie sont couverts de forêts, 4% d'étangs piscicoles. Son cours d'eau principal est la rivière Barycz, affluent de la rive droite de l'Oder. Les accès principaux à Przygodzice se font via la route nationale 11 qui relie la Haute-Silésie à la Poméranie, et la route nationale 25, reliant la Basse-Silésie à la Poméranie, mais aussi par la ligne de chemin de fer allant de la Silésie à la côte baltique.

A partir du XVIe siècle, le village de Przygodzice a fait partie du domaine de la famille Leszczyński; de 1755 à 1939, il a appartenu aux princes Radziwiłł.

Une grande partie du territoire de Przygodzice appartient à une zone protégée appelée Parc paysager de la Vallée de la Barycz, au site „Natura 2000" et à la zone spéciale de conservation des Collines d'Ostrzeszów avec de vieilles chênaies. On y trouve aussi la réserve naturelle „Wydymacz" et de nombreux monuments naturels. Au centre de Przygodzice, à côté de la mairie (Urząd Gminy), se trouve un nid de cigognes que l'on peut observer de près sur internet (www.bociany.ec.pl).

Dans chaque village de la commune, on découvre un aspect intéressant de l'héritage historique. De nombreux touristes viennent à Antonin – une villégiature connue où se trouve le château de chasse des princes Radziwiłł, considéré comme une perle de l'architecture néoclassique où Frédéric Chopin a séjourné plusieurs fois. Aujourd'hui, on y organise des concerts, dont le Festival International d'Antonin „Chopin w barwach jesieni" (Chopin aux couleurs de l'automne) – l'un des 5 festivals au monde – et des 2 en Pologne – à être consacrés à ce compositeur.

Le centre de loisirs „Lido" offre un lieu de baignade, „Szperek". Aux environs du village de Przygodzice, le centre de loisirs „Górecznik" propose des attractions gastronomiques. Des sentiers et circuits de randonnée pédestre, équestre et cycliste attirent les plus actifs. Tous peuvent trouver un hébergement dans les gîtes ruraux et les fermes d'agrotourisme.

Gemeinde Przygodzice

Im südlichen Großpolen, im Landkreis Ostrów gelegen, umfasst die Gemeinde Przygodzice eine Fläche von 163,56 km^2 und wird von 11.819 Personen bewohnt. Durch die Gemeinde verläuft die Landstraße Nr. 11, die Oberschlesien mit Pommern und die Nr. 25, die Niederschlesien mit Pommern verbindet, sowie die Eisenbahnlinie, die Schlesien mit der Ostseeküste verbindet. Wälder nehme 45% der Fläche ein, Zuchtteiche - 4%. Der wichtigste Fluss der Gemeinde ist die Barycz, ein rechter Oderzufluss, der die Teiche von Przygodzice versorgt. Seit dem 16. Jh. gehörte der Großteil des Orts zu den Gütern, die von den Leszczyńskis geschaffen wurden, und von 1755 bis 1939 Eigentum der großpolnischen Linie der Fürsten von Radziwiłł waren.

Einen bedeutenden Teil des Gemeindegebiet nimmt der Landschaftspark „Barycza-Tal“ ein, das Schutzgebiet „Natura 2000”, und das Schutzgebiet „Wzgórza Ostrzeszowskie”. Hier befindet sich die zweitgrößte Ansammlung von Eichen in Polen. Geschützt sind auch das Naturreservat „Wydymacz“ und ein paar Dutzend Naturdenkmäler. Im Zentrum von Przygodzice, an der Gemeindeverwaltung befindet sich das Nest der berühmten Störche von Przygodzice, die man sich im Internet anschauen kann (www.bociany.ec.pl).

In jedem Ort finden wir etwas Spannendes. Das touristische Zentrum stellt Antonin dar, ein beliebter Erholungs- und Kurort, in dem sich eine Perle der neoklassizistischen Architektur befindet, das Jagdschloss der Fürsten von Radziwiłł. Frederic Chopin ist zwei Mal hier gewesen. Heute finden hier Chopin-Konzerte statt, darunter das Internationale Festival in Antonin „Chopin in den Farben des Herbsts“, weltweit das fünftgrößte, in Polen das zweitgrößte Chopin-Festival. Im Erholungszentrum „Lido“ befindet sich die Badestelle „Szperek“. Bei Przygodzice befindet sich das Zentrum „Górecznik“ für Gastronomie und Erholung. Es gibt auch viele Privatquartiere. Durch die Gemeinde verlaufen Wander-, Rad- und Reitrouten.

Гміна Пригодзіце

Гміна Пригодзіце розташована у південній Великопольщі, в Островському повіті, займає 16 356 км^2. Кількість мешканців становить 11 819 осіб. Теріторією гміни пролягяють дороги №11, яка сполучає Верхню Сілезію і Помор'я, та №25 – Нижню Сілезію і Помор'я, а також залізнича лінія, яка сполучає Сілезію з Узбережжям. 45% теріторії займають ліси, 4% рибні стави. Головна річка гміни Барич – права притока Одри, наводнює стави пшигодзіцьки. Від XVI століття більшість місцевості входила до складу маєтків, утворених родом Лещинських, а від 1755 до 1939р. були власністю лінії князів Радзивіллів.

Значну частину площі гміни охоплює ландшафтний парк «Долина Баричі», заказник «Натура 2000», охороняєма область «Взгужа Острешовське». Тут знаходиться друге за величиною скопище дубів у Польщі. Під захистом також знаходяться заповідник природи «Видимач» і десятки інших пам'яток природи. У центрі Пшигодзиць, біля будинку уряду гміни, звили гніздо відомі пшигодзіцьки лелеки, котрих можна оглядати в Інтернеті www.bociany.ec.pl.

У кожному місці гміни, ми можемо знайти щось варте уваги. Антонін – є туристичним центром і популярною відпочинковою місцевістю («курортом Великопольщі»), тут знаходиться перлина неокласичної архитектури «Мисливський палац князів Радзивіллів». Тут бував Фредерік Шопен, а тепер, в рамках міжнародного фестивалю в Антоніні «Шопен в фарбах осені», проходять концерти шопенівської музики. Це п'ятий у світі, та другий у Польщі фестиваль шопенівської музики. В відпочинково-рекреаційному центрі «Лідо» знаходиться купальня «Шперек». Під Пшиходзіцями розташован гастрономічно-рекреаційний комплекс «Гуречнік», а також агротуристичні господарства. Тут проходять туристичні піші маршрути, велосіпедні прогулянки та верхова їзда.

Spis treści

Wstęp	1
Mapa gminy	2-3
Charakterystyka	4-5
Historia	6-7
Krajobraz i środowisko naturalne	8-11
Szlaki turystyczne	12-13
Kultura	14-15
Oświata i wychowanie	16-17
Przygodzice	18-21
Antonin, Ludwików	22-25
Wysocko Małe, Smardów	26-28
Janków Przygodzki, Topola-Osiedle, Topola Wielka, Trzcieliny	29-31
Dębnica	32-33
Czarnylas, Hetmanów	34-35
Chynowa, Przygodziczki, Bogufałów	36-39
Gminy partnerskie:	
Gmina Luitré	40
Gmina Schőnwőlkau	41
Miasto Kiwerce	42
Gmina Zwedeniwka	43
Streszczenie – język angielski	44
Streszczenie – język francuski	45
Streszczenie – język niemiecki	46
Streszczenie – język ukraiński	47
Spis treści	48
Baza turystyczna	49

Opracowanie

Urząd Gminy Przygodzice
plac Powstańców Wielkopolskich 2, 63-421 Przygodzice
tel. 62 592 77 22, fax 62 592 70 00
www.przygodzice.pl, ugp@przygodzice.pl

Studio PLAN
ul. Piotrkowska 72, 54-060 Wrocław
tel./fax 71 373 44 37, 71 354 25 07
www.plan.pl, e-mail: plan@plan.pl

ISBN 978-83-62645-07-7 Wydanie I 2011 r.

Redakcja: Edmund Radziszewski, Grzegorz Zwoliński
Teksty: Edmund Radziszewski
Fotografie: W. Urbankiewicz, E. Radziszewski, P. T. Dolata, M. Radziszewski Fr. Błaszczuk, G. Kowalski, A. Barczak, Ł. Kalina, M. Talar E. Kocińska, M. Czwordon, R. Kaczmarek, archiwum UG Przygodzice
Tłumaczenia: angielski: M. Wierzbicka, niemiecki: Sonja Stankiewicz francuski: E. Skibińska, ukraiński: O. Stawerska-Stendera
Kartografia: Marta Zięba, Studio PLAN
Opracowanie graficzne: Anna Pawlak

Niniejsza publikacja została wydana z nagrody Marszałka Województwa Wielkopolskiego w Plebiscycie „Wielkie Odkrywanie Wielkopolski" organizowanego przez „Polska. Głos Wielkopolski" i Wielkopolską Organizację Turystyczną.

W „Przewodniku" wykorzystano informacje z: Paweł T. Dolata, „*Gmina Przygodzice. Mapa przyrodniczo-krajoznawcza*", 2008.

Informacje zawarte w niniejszym wydawnictwie są prawnie chronione. Żadna część tego wydawnictwa nie może być w jakikolwiek sposób powielana ani wykorzystywana do innej publikacji bez zgody Studia PLAN i Urzędu Gminy Przygodzice.

Baza turystyczna

Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „Lido”
ul. Wrocławska 6, Antonin, 63-421 Przygodzice, tel. (62) 734 81 27

Pałac Myśliwski Książąt Radziwiłłów
ul. Pałacowa 1, Antonin, 63-421 Przygodzice, tel. (62) 734 83 00

Nadleśnictwo Antonin
ul. Wrocławska 11, Antonin, 63-421 Przygodzice, tel. (62) 734 81 24

Pensjonat „Lido”
ul. Wrocławska 6, Antonin, 63-421 Przygodzice, tel. (62) 734 81 91

Schronisko Młodzieżowe
ul. Szkolna 13, Ludwików, 63-421 Przygodzice, tel. (62) 734 81 78

Gospodarstwa agroturystyczne

Agro-Spa - Grzegorz Matłoka
Chynowa 184, 63-421 Przygodzice, tel. 502 134 167, 513 164 989

„Agro-Kawaler” - Ryszard Kawaler
Przygodziczki 9, 63-421 Przygodzice, tel. (62) 739 81 87

„Ranczo w Dolinie Baryczy” - Piotr Sobkowiak
Chynowa 141, 63-421 Przygodzice, tel. (62) 739 84 36

„U źródeł Baryczy” - Mieczysław Czwordon
Przygodziczki 8b, 63-421 Przygodzice, tel. 692 447 213

Folwark Jeździecki „Jurand” - Grażyna Kątna
Chynowa 218, 63-421 Przygodzice
(62) 739 82 17, 600 897 036

„Zajazd pod Jaworem” - Tomasz Perz
Topola Wielka, ul. Długa 97
63-421 Przygodzice, tel. (62) 734 66 06

„Topola” - Narcyz Perz
Topola Wielka, ul. Długa 89
63-421 Przygodzice, tel. 506 102 411

Informacje:
Gminny Punkt Informacji „Chata Regionalna”
ul. PTR 1, 63-421 Przygodzice
tel. (62) 592 77 22 wew. 141; (62) 737 41 41
e-mail: turystyka@przygodzice.pl
www.przygodzice.pl

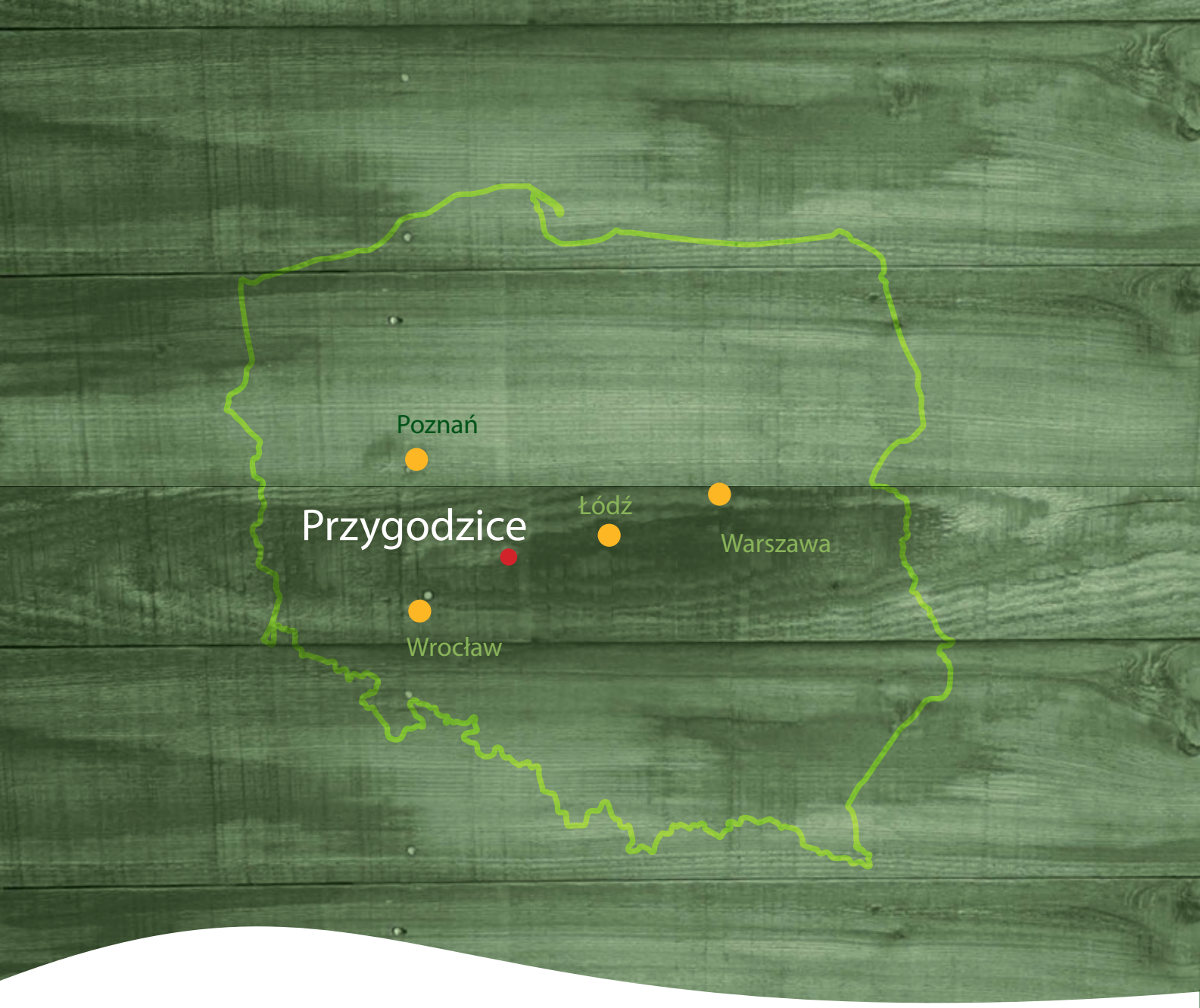

POLSKA THE TIMES GŁOS WIELKOPOLSKI

wielkopolska

Projekt sfinansowany ze środków Marszałka Województwa Wielkopolskiego
z nagrody „Grand Prix" plebiscytu Wielkie Odkrywanie Wielkopolski 2010